

Nieuwegein



# Beleidskader Jeugd 2023-2028

Gemeente Nieuwegein

## Inhoudsopgave

Inhoudsopgave .....	2
Aanleiding .....	3
1 Inleiding .....	4
2 Beweging van het jeugdbeleid en de bijbehorende vier pijlers.....	12
2.1 Pijler 1: Een sterke sociale basis en voorliggend veld .....	12
2.2 Pijler 2: Jeugdigen leren en ontwikkelen zich.....	17
2.3 Pijler 3: Toeleiding naar passende ondersteuning .....	20
2.4 Pijler 4: Goede jeugdhulp .....	23
3 Grip op de jeugd(hulp).....	26
Bijlage 1 Begrippenlijst.....	31
Bijlage 2 Samenhang wettelijke kaders in het sociaal domein .....	35
Bijlage 3 Praktijkvoorbeelden toeleiding Geynwijs .....	36
Bijlage 4 Doelen en activiteiten bekostigd uit Nationaal Programma Onderwijs (NPO) .....	38
Bijlage 5 Inkoop Jeugdhulp .....	41

## Aanleiding

Het Beleidskader Jeugd vormt de leidraad om het jeugdbeleid in de komende jaren (2023-2028) door te ontwikkelen. Het geeft richting aan de ingezette verandering van de jeugdhulp om de jeugdhulp integraal en in samenhang met de andere leefgebieden vorm te geven en te verankeren.

De Koers Sociaal Domein 2024-2040 van de gemeente Nieuwegein geeft de richting in de breedte van het sociaal domein. Dit Beleidskader Jeugd past binnen de richting die de Koers Sociaal Domein schetst. Het Beleidskader heeft de focus op jeugdigen die gezien hun (mogelijke) hulpvraag ondersteuning vragen om op te groeien in de stad Nieuwegein. Het richt zich daarom op jeugdigen met (jeugd)hulp en het voorkomen dat jeugdigen in een dergelijke situatie komen. Het jeugdbeleid richt zich – in lijn met de Jeugdwet – op onze jeugdigen tot 18 jaar (Met uitzondering van 1) pleegzorg (pleegzorg loopt door tot 21 jaar) en 2) jeugdhulp ingezet in het kader van een jeugdreclasseringsmaatregel (kan doorlopen tot 23 jaar). Jongvolwassenen komen vanaf 18 jaar in een nieuwe wereld van wetten en verplichtingen. In de praktijk verschilt er weinig bij een jongere van 17,5 of 18 jaar; daarom bereiden we samen met andere beleidsdomeinen jongeren voor op de overgang voor en laten daarom 'niet los bij 18'.

Voor het opstellen van dit beleidskader zijn diverse bijeenkomsten georganiseerd in de stad:

- Jongerenbijeenkomsten 12-16 jaar en 16+
- Ervaringsdeskundige ouders
- Overleg met Nieuwegeins schoolbesturen (NEA)
- Partners uit de stad (waaronder kinderopvang, scholen, de Kom, Sport-ID, groeps- en jongerenwerk, jeugdgezondheidszorg en informele zorg)
- Binnen de gemeente met Geynwijs en medewerkers aanpalende beleidsvelden

Het Beleidskader Jeugd is voor advies aan de ASD en het OOGO voorgelegd. Zowel het OOGO als de ASD hebben positief geadviseerd.

### Leeswijzer

Hoofdstuk 1 betreft de inleiding. Het beleidskader richt zich op versterking van vier onderdelen: de sociale basis en het voorliggend veld om de meeste (mogelijke) hulpvragen op te vangen, de toeleiding om zo goed mogelijk naar de juiste hulp of ondersteuning toe te leiden en de jeugdhulp om zo efficiënt en duurzaam mogelijk te werk te gaan. In hoofdstuk 1 wordt dit toegelicht.

In hoofdstuk 2 staat de gewenste beweging per onderdeel beschreven met benodigde activiteiten om dit te bereiken.

Tot slot wordt in hoofdstuk 3 stilgestaan bij de grip op jeugd gezien de stijgende uitgaven op jeugdhulp. Naast grip op financiën is de wijze van monitoring en evaluatie opgenomen. Dit alles om Jeugdigen op laten groeien tot zelfredzame volwassenen. En de noodzaak tot (intensieve) ondersteuning te voorkomen/verminderen.

# 1 Inleiding

In Nieuwegein willen we dat alle jeugdigen gezond en veilig kunnen opgroeien tot zelfredzame volwassenen. De meeste jeugdigen lukt dat, door steun vanuit het gezin waarin ze opgroeien, familie, vrienden, onderwijs, et cetera. Dat is helaas niet voor iedereen vanzelfsprekend; er kunnen problemen in het gezin zijn (denk aan geldstress, (mentale) ziekte bij ouders) of ingrijpende levensgebeurtenissen (denk aan overlijden van een naaste, scheiding van ouders). Dit kan een wissel op de jeugdige trekken. We hebben bijzondere aandacht voor jeugdigen en gezinnen met een ondersteuningsbehoefte en/of onderwijsachterstand en het voorkomen hiervan. Daarbij zijn we niet blind voor de omstandigheden van het gezin en kijken we met een integrale blik.

Bij al onze inzet geldt dat de zelfredzaamheid van jeugdigen en hun ouders en verzorgers voorop staat én een vangnet geboden wordt daar waar de situatie om vraagt. De veiligheid van het kind staat altijd centraal. Jeugdigen en ouders worden gestimuleerd om zelf en met elkaar oplossingen te vinden. Maar als dat nodig is, worden zij professioneel ondersteund in de omgeving van hun alledaagse leven; de sociale basis.

Vanuit de Jeugdwet zijn wij als gemeente verplicht om hulp en ondersteuning aan jeugdigen en gezinnen te bieden en om (zwaardere) problematiek te voorkomen. Dit doen we op verschillende manieren.

## *Sociale basis*

Ten eerste zorgen we voor een sterke sociale basis. Uit onderzoek blijkt dat investering hierin op de lange termijn loont. De sociale basis zien wij als universele preventie en is er voor alle jeugdigen en gezinnen. Denk bijvoorbeeld aan burens, familie, vrienden, geloofsgenoten, school, sportverenigingen, cultuurvoorzieningen, en ontmoetingsplekken voor jeugdigen (figuur 1). Dit zijn voorzieningen die het normale leven en positieve ontwikkeling van jeugdigen bevorderen (Vele van de voorzieningen in de sociale basis vallen onder andere beleidsvelden, zoals vrije tijd, horeca, ruimtelijk domein en openbaar domein. Maar vanwege de directe relatie met het leven van jeugdigen en gezinnen zijn ze van belang voor dit beleidskader.). Een sterke sociale basis kan jeugdigen en gezinnen helpen om uitdagingen te overwinnen.

## *Voorliggend veld*

Een selectieve groep jeugdigen en gezinnen loopt een groter risico op problemen. Denk bijvoorbeeld aan jeugdigen met een taalachterstand, jeugdigen die opgroeien in armoede, gebroken gezinnen met scheidingsvraagstukken, jeugdigen met een verminderde mentale weerbaarheid, jeugdigen met (online) gokproblematiek, jonge mantelzorgers of jeugdigen die in kwetsbare wijken opgroeien. Deze jeugdigen en gezinnen kunnen eventueel met laagdrempelige ondersteuning vanuit het voorliggend veld geholpen worden om zo gezond en veilig op te groeien. Dit zien wij als selectieve preventie (tabel 1). Het voorliggend veld bestaat uit alle voorzieningen waar jeugdigen en ouders zonder indicatie met hulpvragen terecht kunnen. Het richt zich ook op jeugdigen en ouders met een mogelijke hulpvraag of die een hoger risico lopen op bepaalde problematiek. Denk bijvoorbeeld aan het jeugd- en jongerenwerk.

## *Toeleiding*

Sommige jeugdigen en gezinnen met een (mogelijke) hulpvraag kunnen zelf passende ondersteuning in het voorliggend veld vinden. Maar andere jeugdigen en gezinnen komen met hun (mogelijke) hulpvraag in contact met het sociaal team, Geynwijs. Geynwijs werkt samen met de jeugdigen/gezinnen om ze toe te leiden naar passende ondersteuning of hulp. Soms ligt de

oplossing in het voorliggend veld. Maar voor een deel van deze jeugdigen en gezinnen is de hulpvraag te groot voor (enkel) ondersteuning vanuit het voorliggend veld. Deze jeugdigen hebben (ook) geïndiceerde jeugdhulp nodig.

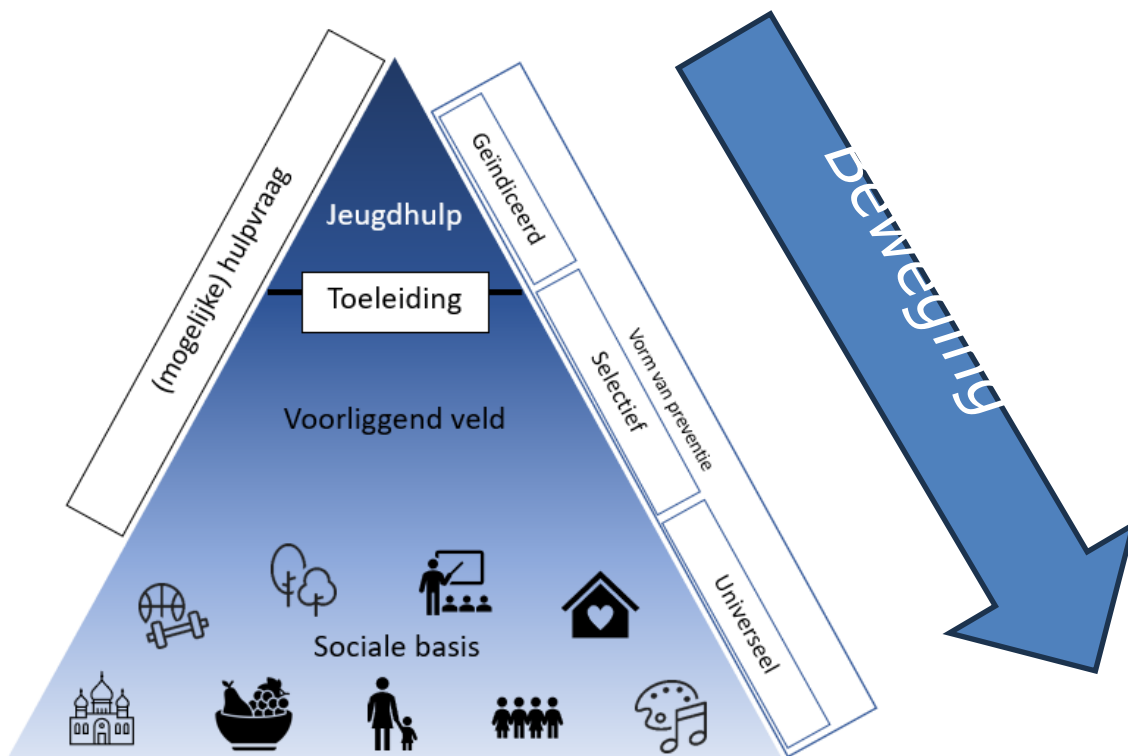
#### Jeugdhulp

Binnen de jeugdhulp kan het om verschillende vormen van hulp gaan, afhankelijk van de ernst van het probleem. Denk bijvoorbeeld aan ambulante hulp, hulp in onderwijstijd, verblijf of jeugdbescherming. Geynwijs stelt samen met de jeugdigen en ouders een indicatie en verwijst naar de benodigde en passende hulp voor de jeugdige en het gezin. Dit zien wij als geïndiceerde preventie (tabel 1). Ook de huisarts, medisch specialist en de jeugdarts (GGDrU) kunnen verwijzen. Is de veiligheid van het gezin in het geding, dan kan ook SAVE (SAVE is de gecertificeerde instelling en onderdeel van Samen Veilig Midden-Nederland. Op grond van de Jeugdwet mogen jeugdbeschermingsmaatregelen alleen door een gecertificeerde instelling worden uitgevoerd.) in geval van een jeugdbeschermingsmaatregel naar passende hulp verwijzen.

**Tabel 1 Vormen van preventie**

<b>Vorm van preventie</b>	<b>Doelgroep</b>	<b>Voorbeeld</b>
Universele preventie	Alle jeugdigen en gezinnen	Rijksvaccinatieprogramma
Selectieve preventie	Jeugdigen en gezinnen met een verhoogd risico op problemen	Programma's om de opvoedvaardigheden van ouders te versterken
Geïndiceerde preventie	Jeugdigen en gezinnen met (beginnende) problemen	Basis j-ggz om te voorkomen dat het probleem verergert

**Figuur 1**



In Nieuwegein willen we alle vier de onderdelen van de piramide versterken: de sociale basis en het voorliggend veld om de meeste (mogelijke) hulpvragen op te vangen, de toeleiding om zo goed mogelijk naar de juiste hulp of ondersteuning toe te leiden en de jeugdhulp om zo efficiënt en duurzaam mogelijk te werk te gaan.

### **Onze jeugd vraagt een integrale benadering**

Zoals gezegd kan een hulpvraag voortkomen uit andere problematiek, zoals bijvoorbeeld geldstress of GGZ-problematiek bij de ouders. De hulpvraag bekijken we daarom integraal (integraal betekent alles omvattend. We kijken niet alleen naar de hulpvraag, maar breder: wat speelt er allemaal in het gezin, is er ook andere hulp ingezet die relevant is voor de huidige hulpvraag? Het is belangrijk om de samenhang te zien en daarmee de juiste zorg in te zetten). Er is een aantal andere wetten en regelingen die aan de (integrale) zorg voor jeugdigen bijdragen. In bijlage 2 is een overzicht opgenomen van het geheel aan wetten die jeugd raken en verantwoordelijke opdrachtgevers. De schotten tussen de wetten maakt een aanpak best complex. De gemeente moet de Jeugdwet samen met andere wetten uitvoeren voor effectief jeugdbeleid. Maar het is even belangrijk dat de integraliteit ook wordt gezocht bij de uitvoeringsplannen vanuit andere wetten en andere afdelingen, zoals veiligheid, het openbaar en het ruimtelijk domein. Daarom sluit het beleidskader jeugd aan op de leidende principes van de Koers Sociaal Domein, en heeft het ook de link met beleid van andere leefgebieden die onze jeugd raakt en van belang zijn voor deze doelgroep zoals het armoedebelief, de omgevingsprogramma's gezondheid, horeca en vrije tijd, veiligheid (waaronder de aanpak Jonge aanwas/Doorgroeiers) en het programma leefbaarheid en veiligheid.

## Programma Leefbaarheid en Veiligheid

In de komende 15 tot 20 jaar leggen we in het Nieuwegeins programma Leefbaarheid en Veiligheid samen met partners en bewoners de focus op het langdurig en gebiedsgericht investeren in kansengelijkheid in de Centrale As. De Centrale As in Nieuwegein bestaat uit oostelijk Batau, westelijk Zuilenstein, Jutphaas-Wijkersloot, Merwestein en Fokkesteeg. In deze wijken staan de leefbaarheid en veiligheid onder druk. Er wordt daar al hard gewerkt aan verbetering, maar er is meer nodig om daadwerkelijk het verschil te kunnen maken. Zo is een van de doelen binnen dit programma om (fysieke) ontmoetingsplekken te creëren om de sociale cohesie te vergroten

Een belangrijke ambitie binnen dit programma is het vergroten van perspectief voor jeugdigen: wij willen dat zij ook in deze wijken gelijke kansen krijgen om gezond en veilig op te groeien en hun talenten te ontwikkelen. Wij sluiten hiermee aan bij de ambities binnen het beleidskader jeugd en leveren waar nodig net wat extra's om de jeugdigen in de Centrale As op weg te helpen.



Hoe gaat het met onze jeugd?

Met het merendeel van onze jeugdigen gaat het goed. We maken ons wel zorgen over een deel van de jeugdigen in Nieuwegein. Uit de Gezondheidsmonitor Jeugd 2021 en de Monitor sociale kracht 2022 blijkt dat meer dan 25 procent van de jongeren in Nieuwegein psychische klachten heeft en meer dan 40 procent van de 13- t/m 17-jarigen in Nieuwegein (zeer) vaak gestrest is. De druk op de mentale gezondheid lijkt erger te worden naar mate de leeftijd stijgt: 58 procent van de jongvolwassenen (16 t/m 25 jaar) in Nieuwegein heeft psychische klachten.

Dit zien we terug in de jeugdhulpcijfers. Onze stad kent veel jeugdigen met een hulpvraag, 13,6 procent in 2022. Hiermee lopen we gelijk met de landelijke trend dat de vraag naar jeugdhulp blijft toenemen. Het aantal jeugdigen dat jeugdhulp ontvangt neemt ook in Nieuwegein toe, van 1.620 jeugdigen in 2020 naar 1.737 jeugdigen in 2022. Hierin lijkt de ernst en de complexiteit van de hulpvraag toe te nemen. We zien bijvoorbeeld een stijging in het aantal jeugdigen met specialistische jeugd-ggz, van 464 jeugdigen in 2020 naar 488 in 2022.

De cijfers over jeugdbescherming zijn ook zorgelijk. Jaarlijks worden zo'n 400 keer zorgen over kinderen of een vermoeden van huiselijk geweld over Nieuwegeinse inwoners bij Veilig Thuis gemeld. Het aandeel jeugdigen met een jeugdbeschermingsmaatregel is 1,3% in 2022 (landelijk gemiddelde is 1,2%).

Naast jeugdhulp en jeugdbescherming zien we dat onze jongeren ook op andere vlakken hulp zoeken, zoals onderwijs, werk en inkomen. In 2022 hebben 308 jongeren uit Nieuwegein een traject gestart bij het Jongerenloket. In 2021 ging het om 257 jongeren uit Nieuwegein. In Nieuwegein is specifiek een toename te zien in de trajecten voor 16- tot-18-jarigen en 23- tot 27-jarigen. Verder zien we een toename in het aantal schuldbemiddelingstrajecten (ondersteuning bij het grip krijgen op en afdoen van schulden) bij 18- tot en met 27-jarigen in

Nieuwegein. In zowel 2020 als 2021 waren er 8 schuldbemiddelingstrajecten voor deze leeftijdscategorie en in 2022 waren er 24 trajecten.

Deze ontwikkelingen baren niet alleen de gemeente zorgen. Bijna twee derde van de ouders in Nieuwegein maakt zich vaak of soms zorgen over de toekomst van hun kinderen (Monitor Sociale Kracht Nieuwegein 2022). In 2020 ging het om 54 procent en 2018 om 46 procent van de ouders. Deze ontwikkelingen moeten we zien om te keren. Deels door de risicofactoren (factoren die de kans dat iemand hulp nodig heeft groter maakt) voor jeugdigen aan te pakken en deels door de beschermende factoren (factoren die juist helpen om problemen in het leven te voorkomen) te versterken.

#### *Risicofactoren*

Als we kijken naar risicofactoren blijkt dat een deel van onze jeugdigen in een kwetsbare situatie opgroeit (tabel 2). De aanwezigheid van één van deze factoren hoeft nog geen risico te zijn voor het ontstaan van problemen. Wel is bekend dat wanneer twee of meerdere van deze factoren spelen, het risico op het zich daadwerkelijk voordoen van problemen aanmerkelijk groter is.

**Tabel 2 Risicofactoren**

<b>Risicofactor</b>	<b>Indicator</b>	<b>Jaar</b>	<b>Nieuwegein</b>	<b>Nederland</b>
Verwaarlozing, mishandeling of geweld	Aantal ingekomen meldingen huiselijk geweld en kindermishandeling (minderjarigen (18-) bij Veilig Thuis	2022	411	122.935
Lage schoolprestaties	Percentage voortijdig schoolverlaters totaal (VO + MBO)	2021	2,0%	1,9%
Eenoudergezinnen	Aandeel huishoudens bestaande uit één ouder en tenminste één thuiswonend kind	2023	24,39%	23,00%
Tienermoeders	Aandeel tienermoeders van de totale vrouwelijke bevolking tussen 15 en 19 jaar	2021	0,41%	0,29%
Grote gezinnen	Aandeel gezinnen met drie of meer thuiswonende kinderen	2023	13,76%	16%
Lage sociaaleconomische status	Aandeel kinderen in huishouden met een bijstandsuitkering	2021	6,0%	6,0%
Conflicten in het gezin	Aandeel inwoners (15+) dat gescheiden is	2021	10,0%	9,3%
	Aandeel middelbare scholieren (klas 2 & 4) die scheiding van ouders meemaakt(e) Gezondheidsmonitor Jeugd 2021, GGDrU	2021	25,9%	23,7%
Afwijzing door leeftijdsgenoten	Aandeel middelbare scholieren (klas 2 & 4) n dat afgelopen 3 maanden minstens 1 keer gepest is op school en/of online	2021	15,6%	13,7%



Risicofactor	Indicator	Jaar	Nieuwegein	Nederland
Het opgroeien in een kwetsbare buurt	Aantal 0- t/m 19-jarigen die in de Centrale As wonen (BRP )	2021	4.915	n.v.t.
Psychologische of psychiatrische problemen van ouders	Aandeel thuiswonende kinderen onder de 18 jaar met een ouder met een psychische aandoening en/of drugs- of alcoholstoornis (NEMESIS onderzoek, 2023)	2023	Niet beschikbaar	27,9%

In Nieuwegein gaat het om kinderen die in de Centrale As opgroeien. We weten dat het aandeel kinderen in een uitkeringsgezin daar hoger (8%) is dan gemiddelde in Nieuwegein (6%).

Doordat ze lastig meetbaar zijn, hebben we op een aantal risicofactoren geen of beperkt zicht. Het gaat daarbij om ontoereikende sociale vaardigheden, afwijzing door ouders of leeftijdsgenoten, omgaan met antisociale (Met antisociaal gedrag of antisociale trekken wordt bedoeld dat iemand het moeilijk vindt om rekening te houden met de gevoelens en wensen van andere mensen. Die persoon kan lomp, onfatsoenlijk zijn en in gedrag afwijken van de normen van de samenleving.) leeftijdsgenoten en discriminatie. Dat we geen cijfers ervoor hebben, betekent niet dat jeugdigen niet in deze omstandigheden opgroeien en daardoor een grotere risico lopen op problemen.

#### *Beschermende factoren*

Naast het verminderen van de risicofactoren kunnen we ook de beschermende factoren versterken. Hiermee zorgen we dat jeugdigen in Nieuwegein gezond en veilig kunnen opgroeien en dragen we bij aan de weerbaarheid. We zorgen ervoor dat onze aanpakken en interventies deze factoren bevorderen om het opvoed- en opgroei-klimaat van jeugdigen te verbeteren. De beschermende factoren zijn:

1. Sociale binding
2. Kansen voor betrokkenheid
3. Pro sociale normen
4. Erkenning en waardering voor positief gedrag
5. Steun van belangrijke volwassenen in de omgeving
6. Constructieve tijdsbesteding
7. Competenties (een combinatie van kennis, vaardigheden, gedrag en persoonlijke eigenschappen (attitude), die je in staat stellen om effectief te functioneren)
8. Cognitieve vaardigheden
9. Schoolmotivatie (*commitment to learning*)
10. Positieve identiteit

#### **Betekenisvolle participatie: jeugdigen en ouders denken en praten mee**

We zijn en gaan in gesprek met degenen om wie het gaat: jeugdigen en ouders. Er kan veel geleerd worden in dialoog met jeugdigen en ouders. Duurzame veranderingen komen tot stand in samenwerking met degenen om wie het beleid gaat. Door in gesprek te gaan met jeugdigen en ouders worden vragen, behoeften, belevingen en oplossingen duidelijk. Door te weten wat er bij hen speelt sluiten wij beter aan bij hun leefwereld. Hierdoor kunnen wij tijdig de inrichting of focus binnen het voorliggend veld en onze werkwijzen aanpassen om zo effectiever te kunnen werken. Dit helpt ons ook om de beweging naar voren te maken om zo zwaardere problematiek te voorkomen. Door mee te denken, ontwikkelen jeugdigen hun talenten, vaardigheden en

competenties. Betekenisvolle participatie geeft hun bovendien het gevoel dat ze erkend worden en dat hun mening ertoe doet.

### **Actuele ontwikkelingen vraagt meebewegen**

In een wereld die continu verandert, moet je mee kunnen bewegen. We zijn ons bewust van de actualiteit en dat hierin kunnen schakelen een *must* is. Dit vraagt ook flexibiliteit en inzet van onze samenwerkingspartners. Als gemeente nemen we hierin een regiefunctie. In dit beleidskader hebben we aandacht voor nieuwe landelijke en lokale ontwikkelingen en vinden we het belangrijk om het perspectief van jeugdigen en ouders mee te nemen met betekenisvolle participatie.

Een voorbeeld daarvan is de Hervormingsagenda Jeugd. In 2023 is de Hervormingsagenda door de vijfhoek (Gemeenten (VNG), Zorgprofessionals, Cliëntenorganisaties, Jeugdhulpaanbieders en het Rijk) ondertekend. Het doel van de Hervormingsagenda is het opstellen van een set afspraken en maatregelen om te komen tot betere en tijdige jeugdhulp in een beheersbaar en duurzaam financieel stelsel. Deze is geboren uit noodzaak door lange wachtlijsten, vertrekkend personeel en een groeiende groep jeugdigen die (langer) zorg nodig heeft. Voldoende financiële middelen en inhoudelijke verbeteringen van het stelsel zijn daarbij belangrijk. Veel van de ambities van de Hervormingsagenda komen overeen met de ambities van Nieuwegein en zijn in dit beleidskader terug te zien.

#### Grip op uitgaven jeugdhulp

De kostenstijging van de afgelopen jaren laat zien dat steeds meer jeugdigen (langer) jeugdhulp ontvangen en dat de kosten voor die jeugdhulp stijgen. Deels als gevolg van indexering van tarieven, maar ook als gevolg van een toegenomen vraag én het aanbieden van aanbod dat vraag creëert. Nieuwegein staat hierin niet alleen. We beogen met de inzet uit dit beleidskader (intensieve) ondersteuning te voorkomen en verkorten. Zo komt het zorgstelsel verder in beweging om bij (complexe) hulpvragen de juiste ondersteuning tijdig, efficiënt en doelgericht in te zetten. Dat zal (op termijn) bijdragen aan de beheersing van de jeugdhulpkosten. Deze bijdrage aan de financiële beheersbaarheid betekent daarbij niet dat de benodigde hulp aan een inwoner wordt onthouden.

De realiteit laat echter zien dat de toenemende uitgaven op jeugdhulp veel meer 'raakt'; jeugdhulp is een onderdeel van een veel groter zorglandschap (het geheel van organisaties en voorzieningen die hulp en ondersteuning bieden of daar een rol in hebben (signalering, toeleiding)) wat invloed heeft op de inzet van onze gecontracteerde jeugdhulpaanbieders.

#### Verder bouwen aan de ingeslagen weg

Uit bovenstaande blijkt dat het beleidskader Jeugd de met het vorige beleidskader jeugd ingezette lijn voortzet met een nieuwe focus en beweging waar de actualiteit dat van ons vraagt. Hiermee sluiten we aan op de aanbevelingen vanuit het rekenkameronderzoek Jeugdbeleid in 2021:

1. Stuur gericht op afschaling en uitstroom.
2. Ontwikkel jeugdhulpaanbod, hef tekorten op.
3. Ontwikkel aanbod voorliggend veld en neem regie op netwerksamenwerking.
4. Bestendig doorgevoerde veranderingen en werk verder aan verbetering.
5. Benoem streefwaarden en draag zorg voor monitoring in P&C-cyclus

We willen als gemeente dat alle jeugdigen gezond en veilig kunnen opgroeien tot zelfredzame volwassenen. We richten ons op de risicofactoren en de beschermende factoren die kunnen

bijdragen aan deze ambitie. De situatie in Nieuwegein vraagt ons om verbeteringen na te streven binnen de vier pijlers van de piramide (figuur 1):

- Sterke sociale basis en voorliggend veld
- Jeugdigen leren en ontwikkelen zich
- Toeleiding naar passende hulp
- Goede jeugdhulp

Deze zijn in hoofdstuk 2 verder uitgewerkt.

#### Samengevat

In Nieuwegein willen wij de beoogde verandering naar een effectiever jeugdstelsel verder vormgeven zodat **onze jeugdigen opgroeien tot zelfredzame volwassenen** (Onder zelfredzaamheid wordt verstaan: in staat zijn tot het uitvoeren van de noodzakelijke algemene dagelijkse levensverrichtingen en het voeren van een gestructureerd huishouden. Dit is niet hetzelfde als zelfstandigheid, wat duidt op onafhankelijkheid. Zelfredzaamheid kan ook bereikt worden met hulp van anderen. Van zowel personen met als zonder beperkingen mag worden verwacht dat zij waar mogelijk hulp vragen en aanvaarden van naasten en derden. Iemand kan dus ondersteund worden bij het bereiken van meer zelfredzaamheid en het betreft geen statische situatie.):

1. Vanuit de uitgangspunten, taken en verantwoordelijkheden die wetten ons opleggen,
2. Vanuit de uitgangspunten en leidende principes van onze Koers Sociaal Domein en beoogde integraliteit met andere beleidsvelden,
3. Te leren en ontwikkelen van data en dialoog met jongeren en ouders zelf,
4. Met een focus op ouderbetrokkenheid en het normaliseren van opvoedvraagstukken,
5. Zonder het vangnet voor kwetsbaren uit het oog te verliezen.

## 2 Beweging van het jeugdbeleid en de bijbehorende vier pijlers

In dit hoofdstuk omschrijven we de vier pijlers van het jeugdbeleid om de beweging naar opgroeien tot zelfredzame jeugdigen vorm te geven. Elke pijler vraagt zijn eigen focus en aanpak om de door ons gewenste beweging te bereiken. Hiermee zetten we de ingezette lijn voort met een nieuwe focus en beweging waar de actualiteit dat van ons vraagt.

### Gewenste beweging

Jeugdigen groeien op tot zelfredzame volwassenen

*Voorkomen/verkorten van (intensieve) ondersteuning*

### 2.1 Pijler 1: Een sterke sociale basis en voorliggend veld

#### Achtergrond

Een sterke sociale basis en voorliggend veld (zie hoofdstuk 1 voor definitie) dragen bij aan de weerbaarheid en veerkracht van jeugdigen en gezinnen en kunnen daarmee de gezondheid, veiligheid en het toekomstperspectief voor jeugdigen vergroten. In deze samenleving is dat van groot belang. Jeugdigen en daarmee ook ouders hebben te maken met verschillende soorten uitdagingen waar zij voor staan. Denk bijvoorbeeld aan de enorme prestatiedruk, onzekerheden over de toekomst, onrealistische beeldvorming op social media, (online)pestgedrag tot aan het ronselen van jeugdigen door criminelen. Veel jongeren geven aan zich gestrest, angstig en eenzaam te voelen waarbij de hoop op jeugdhulp wordt gevestigd. Maar soms worden hulpvragen en zorgen te veel geproblematiseerd en geïndividualiseerd zonder aandacht te hebben voor de gezinssituatie of de maatschappelijke context (wat er speelt in de samenleving).

Daarnaast zijn er zorgen bij professionals die werkzaam zijn in de sociale basis en het voorliggend veld over de sociale vaardigheden van jeugdigen. Professionals merken dat bij deze leeftijdsgroep nog winst te halen valt in de omgang met anderen en kennis van maatschappelijke normen en waarden. Daarbij wordt gepleit voor de verantwoordelijkheid van ouders in het aanleren van sociale vaardigheden van hun kinderen en het bijbrengen van algemeen gehanteerde normen en waarden.

Alledaagse hulpvragen en zorgen over opvoeden en opgroeien kunnen vaak worden opgelost door een sterk pedagogisch opvoedklimaat (*Een sterk pedagogisch opvoedklimaat draagt bij aan het gezond, veilig en kansrijk opgroeien en helpt bij het omgaan met alledaagse problemen. Het bestaat uit alle mensen die op de een of andere manier betrokken zijn bij de omgeving waarin de jeugd opgroeit en zich medeverantwoordelijk voelen voor de jeugd.*) rondom de jeugdige en het gezin te vormen. We kunnen veel meer voor elkaar betekenen dan we nu doen. Meer in het eigen netwerk (breder dan het gezin), meer in de buurt en meer met informele hulp van bijvoorbeeld een maatje. De oplossing moet meer bij elkaar gezocht worden en bij de verwachtingen die we vanuit de maatschappij creëren en van elkaar hebben dan bij de inzet van jeugdhulp. Maar ook door te normaliseren: ieder mens is verantwoordelijk voor zijn of haar leven. Hoogte- en dieptepunten horen daarbij. Niet alles wat anders is of anders verloopt dan gewild, vraagt direct om professionele hulp of

ondersteuning. In bijlage 3, casus 3 wordt het concept van normaliseren aan de hand van een voorbeeld toegelicht.

Naast het normaliseren moeten we kijken naar onderliggende oorzaken van opvoed- en opgroevraagstukken: Is er genoeg geld om van te leven? Zijn ouders voldoende geletterd? Voeren de jeugdige mantelzorgtaken uit? Hebben de jeugdige en het gezin een netwerk dat steunend is? Zijn ouders zich bewust van het belang van hun opvoedtaak? Hierdoor kunnen we de kern van het probleem aanpakken en voorkomen dat (hulp)vragen verergeren. Het aangenomen initiatief raadsvoorstel 'focus preventieve gezondheidszorg Nieuwegein' bekrachtigt deze werkwijze door het perspectief te kiezen van jeugdigen in beleidskaders die uitgaan van een preventieve werking voor deze doelgroep. Dit is ook te linken aan de maatschappelijke impact die wij beogen met het welzijnsbeleid, onze omgevingsprogramma's en het programma Leefbaarheid en Veiligheid. Dat jeugdigen en gezinnen van Nieuwegein ervaren dat zij mee kunnen doen (inclusie), betrokken zijn bij hun wijk of buurt en weten waar zij advies en informatie kunnen vinden. Daar waar het gaat om samenwerking met de sociale basis om het pedagogisch opvoedklimaat te versterken speelt het voorliggend veld een belangrijke rol in:

- Ouders en medeopvoeders versterken in hun opvoedvaardigheden;
- Het eigen en het informele netwerk beschikbaar maken als medeopvoeder;
- Het formele netwerk laagdrempelig beschikbaar stellen op vindplekken (zoals scholen, kinderdagverblijven, consultatiebureau, bibliotheek, in de wijk) van ouders en jeugdigen;
- Focus leggen op kansrijke preventieve interventies die versterkend werken in (overgangen bij) de levensloop van jeugdigen en bij ingrijpende levensgebeurtenissen;
- Wijkgericht inzetten van specifieke kansrijke interventies in de Centrale As.

Het blijft lastig om jeugdigen naar informele ondersteuning te verleiden. Ouders en het informele netwerk rondom de jeugdige spelen hierin een belangrijke rol, maar weten soms onvoldoende in welke mate er iets bij hun kind speelt en hoe zij daarin goed kunnen begeleiden. Juist ouders en professionals rondom de jeugdige (zoals onderwijsprofessionals) kunnen begeleiden naar ondersteuning. Een sterke verbinding tussen school en het voorliggend veld kan drempelverlagend werken; professionals in het voorliggend veld spreken de taal en kunnen meedenken vanuit de leefwereld van de jeugdige en diens ouders. We zien dat de functie van sleutelfiguren zoals jeugd- en jongerenwerk van groter belang wordt. Dit heeft meerdere redenen, namelijk doordat zij de schakel zijn voor vroegsignalering in buurten en de pedagogische en sociale schakel zijn tussen het gezin, jeugdhulp, school en de veiligheidspartners. Zij investeren ook in maatschappelijke binding door aandacht te hebben voor participatie en burgerschap. Deze binding kan bijdragen aan meer vertrouwen in de overheid en ook het voorkomen van radicalisering. Het jeugdwerk is specifiek van belang doordat zij in een vroegtijdig stadium bij de ontwikkeling van kinderen betrokken zijn. Daardoor kunnen zij ook vroegtijdig extra ondersteuning bieden aan het kind of zijn omgeving om een gezonde kansrijke ontwikkeling te bevorderen.

### **Aanpak Jonge aanwas**

Gemeente, ketenpartners en inwoners van Nieuwegein maken zich zorgen over de ontwikkelingen van jonge aanwas en doorgroeiers in de criminaliteit en de verleidingen van de (drugs) criminaliteit in de stad. In 2020 startten gemeente en ketenpartners veiligheid en zorg de Aanpak Jonge Aanwas. In 2022 ontving de gemeente Nieuwegein een driejarige subsidie om deze aanpak verder te ontwikkelen en te versterken, met een focus op de Centrale As. De aanpak zet in op een drietal pijlers; preventie, repressie en beeld op orde. Vanuit deze pijlers wordt ingezet op:

- Het voorkomen dat jeugdigen in de (drugs)criminaliteit belanden en
- Het voorkomen dat jeugdigen verder afglijden in de (drugs)criminaliteit.

Met ketenpartners in de stad is de afgelopen jaren geïnvesteerd in het gezamenlijk ontwikkelen van de Aanpak Jonge Aanwas. Uit gesprekken met scholen kwam de behoefte naar voren om de conciërges ('ogen en oren van de school') bewuster te maken van de signalen die zij dagelijks waarnemen op het schoolplein zodat vroegtijdig geïnterveneerd kon worden. De concrete vraag van conciërges zelf is als uitgangspunt genomen en zijn er vanuit de Aanpak Jonge Aanwas zogenaamde Awareness-Sessies georganiseerd om bewuster te worden van o.a. 'oneigenlijk bezit' en seksuele uitbuiting. Daarnaast hebben de conciërges elkaar, de wijkagent jeugd en de jeugdboa's beter leren kennen waardoor in een aantal situaties sneller en effectiever kon worden opgetreden.

### *Investeren in het voorliggend veld*

Om een sterker pedagogisch opvoedklimaat rond jeugdigen en ouders te creëren werken wij toe naar een vollediger en meer passend aanbod in het voorliggend veld. Hiervoor moeten wij de vragen van onze jeugdigen en gezinnen en het aanbod in het voorliggend veld goed analyseren. Vervolgens moeten we het aanbod in het voorliggend veld op de volgende vragen. Wat helpt ouders bij hun opvoeding? Hoe kan ons voorliggend veld hier meer op aansluiten? In welke mate hebben we voldoende jeugd- en jongerenwerk om jeugdigen en ouders te ondersteunen? Kan het huidige aanbod afdoende aan deze vraag voldoen? Voelen jeugdigen zich afdoende geholpen of volgt alsnog een situatie met een complexe hulpvraag? De samenwerking met netwerkpartners is essentieel, met ieder zijn eigen rol en verantwoordelijkheid om integraal laagdrempelig beschikbaar te zijn op plekken waar jeugdigen en ouders zich in onze stad begeven. Dit sluit ook aan op de aanbeveling uit het rekenkameronderzoek (B&A, 2021). Om te ontdekken hoe we dit kunnen bereiken, benutten we onder andere de kansen vanuit tijdelijke middelen en specifieke uitkeringen, zoals Nationaal Programma Onderwijs (NPO) gelden, de SPUK Jonge Kind (Specifieke uitkering. Een tijdelijke uitkering van het Rijk aan gemeenten, waarmee lokaal op een specifiek onderwerp tijdelijk kan worden geïnvesteerd.) en de SPUK GALA (Gezond en Actief Leven Akkoord.) (Kansrijke Start, mentale gezondheid, sociale basis). De investering in activiteiten onder de noemer Relatie- en scheidingsdesk is een voorbeeld van hoe we het voorliggend veld versterken.

## **Relatie- en scheidingsdesk**

Nieuwegein kent een hoger percentage echtscheidingen dan het landelijke gemiddelde. We weten dat bij 60-70% van de jeugdbeschermingscasuïstiek sprake is van complexe scheiding. En dat er bij jeugdigen tijdens en na de scheiding twee keer zo vaak jeugdhulp wordt ingezet. In totaal zijn 49% van de kosten van jeugdhulp gerelateerd aan echtscheiding (bron: Significant). Door te investeren in extra mogelijkheden binnen de sociale basis en het voorliggend veld streven wij ernaar de complexe problematiek voor te zijn. Bijvoorbeeld meer Centering Pregnancy groepen (zwangerschapscontroles gecombineerd met een cursus), een fysieke relatie- en echtscheidingsspreekuur, maatjes voor jongeren die te maken hebben met scheiding van hun ouders, een lespakket 'relatievaardigheden' op school en een regionaal team complexe scheiding op te stellen.

Regionaal kunnen we dit initiatief vormgeven met tijdelijke middelen vanuit de overheid. De benodigde structurele investering in het voorliggend veld denken wij terug te 'winnen' doordat het jeugdhulpgebruik afneemt.

Doordat de maatschappij continu verandert, veranderen ook de vragen van jeugdigen en ouders met regelmaat. Dit maakt dat het voorliggend veld zich flexibel moet opstellen en tijdig mee moet bewegen in deze veranderingen. Dit kan het beste in samenwerking met degenen om wie het gaat, namelijk de jeugdigen en gezinnen. Door te weten wat er speelt kunnen wij tijdig de inrichting en de focus binnen het voorliggend veld en onze werkwijzen aanpassen. Bovendien geeft het meedenken en meepraten jeugdigen en gezinnen het gevoel dat ze gezien worden en dat hun mening ertoe doet. En door mee te denken, ontwikkelen jeugdigen hun talenten en competenties.

In gesprekken tussen de gemeente en jongeren komt als belangrijk punt naar voren dat jongeren behoefte hebben aan ontmoetingsplekken zowel in de buitenruimte, als binnen voor activiteiten en/of 'chillen'. Wij erkennen het belang van een plek/plekken waar jongeren zich vrij kunnen bewegen en elkaar kunnen ontmoeten. Dit belang wordt ook benadrukt in het programma Leefbaarheid en Veiligheid. Ook zien we dat de wens en behoeften van jongeren wisselt afhankelijk van interesses en leeftijd. Met jongeren en met partners in de stad willen wij de diverse wensen van jongeren verkennen en in co-creatie zoeken naar mogelijkheden in de stad. Door hier flexibel op in te spelen past de oplossing bij de vraag (daar waar één ontmoetingsplek niet aan de wensen van al deze jongeren kan voldoen). Budget dient beschikbaar te zijn voor deze co-creatie. We onderzoeken hiertoe de mogelijkheden onder ander bij het programma Leefbaarheid en Veiligheid.

Met verschillende pilots op het gebied van preventie doen wij ervaring op om te zien wat nodig is en wat werkt om complexe problematiek voor te zijn. Borging van deze pilots is mogelijk als deze investering (op termijn) complexe problematiek voor kan blijven en zo bekostigd kan worden uit het jeugdhulpbudget.

Het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) is een landelijk steunpakket om schade en (cognitieve en sociaal-emotionele) achterstanden bij jeugdigen als gevolg van Corona te beperken/herstellen. De gemeente trekt hierin samen met de scholen op en zet de eenmalige NPO-middelen tot en met juli 2025 in passend bij de gevolgen van Corona op jeugdigen en hun ouders. Naast het tijdelijk uitbreiden van bestaande activiteiten, biedt het ook de kans te onderzoeken met welke activiteiten we de mentale weerbaarheid van jeugdigen en ouders verhogen (zie bijlage 4) en daarmee meerwaarde biedt om structureel voort te zetten. Om het effect van onderdelen van het NPO te evalueren is onderzoeksbureau AEF gevraagd dit voor een

drietal pilots te doen: 'Preventieteam op de middelbare scholen', 'lichte ondersteuning door Geynwijs op School' en 'STERK' welke het Cals College bekostigt waarbij leerlingen ondersteuning van de school krijgen die niet valt onder passend onderwijs. Alle drie de pilots bevatten werkzame elementen. Op basis van de evaluatie kan in gezamenlijkheid met onze

## Beweging

We bevorderen een positief opgroei- en opvoedklimaat rondom jeugdigen waarin kwetsbaarheid wordt gezien als onderdeel van het gewone leven.

*We bouwen actief verder aan een sterke sociale basis en voorliggend veld (een positief opvoedklimaat in alle leefgebieden waar de jeugdige/het gezin zich bevindt), waarbij samen opvoeden centraal staat. We zorgen voor jeugd- en gezinsvriendelijke omgeving, kwalitatief passende basisvoorzieningen, toegankelijk vrijetijdsaanbod, activering van het informele netwerk, laagdrempelige opvoedondersteuning, een en toegankelijk jeugd- en jongerenwerk dat ruimte biedt om zelf te participeren en vorm te geven. Op zowel beleids- als praktijkniveau bundelen we de krachten met alle partners (formeel en informeel) die een bijdrage leveren aan een positief opvoedklimaat. Een sterke basis en voorliggend veld voorkomt dat gewone, alledaagse opgroei- en opvoedproblemen uitgroeien tot ernstige problemen.*

partners een keuze worden gemaakt over hoe de werkzame elementen uit de diverse interventies met elkaar gecombineerd en geborgd kunnen worden.

### Hoe doen we dat?

#### **1. We voorkomen dat gewone, alledaagse opgroei- en opvoedproblemen uitgroeien tot ernstige problemen. Dit bereiken we door:**

##### **a. Ouders en (mede) opvoeders verder te versterken in hun rol als (mede) opvoeder.**

- **Informatie te geven over opvoedvragen** die bij de levensfase van hun kind past. Bijvoorbeeld over mediawijsheid, financiële vaardigheden of de sociale en cognitieve ontwikkeling van de jeugdige door relevante partners. Dit bieden we aan in een laagdrempelige vorm die bij de wensen van ouders aansluit.
- **Onderlinge steun onder ouders vergroten** en het stellen van vragen stimuleren. Afhankelijk van de behoefte van ouders gaan we investeren in oudergroepen passend bij de verschillende levensfasen van hun kinderen. Het bijeenkomen van deze oudergroepen maken wij samen met partners zo nodig mogelijk door bijvoorbeeld een ruimte ter beschikking te stellen passend bij de ouderdoelgroep.
- **Lichte en laagdrempelige opvoedondersteuning** aan ouders te bieden. We onderzoeken hoe onze partijen naast ouders binnen de sociale basis en het voorliggend veld een (grotere) rol hierin kunnen spelen door ook jeugdigen te ondersteunen of een luisterend oor aan hen te bieden.

##### **b. (Dreigende) problemen van jeugdigen en hun ouders tijdiger te signaleren en onderkennen en waar nodig passende ondersteuning te bieden. Partijen die hier een rol in spelen bevragen waar meer samenwerking of kennisuitwisseling wenselijk is.**

- **Netwerksamenwerking** van onze partners in de stad helpen om beter een sterke pedagogische omgeving rondom de jeugdige te kunnen vormen. Onderdeel hiervan is het ontwikkelen van een gezamenlijke pedagogische visie, waarbij aandacht is voor de maatschappelijke weerbaarheid van jeugdigen.



- **Het jeugd- en jongerenwerk verder te ontwikkelen** met als doel meer te investeren in: ontmoeting van de jeugd onderling, talentontwikkeling, nuttige vrijetijdsbesteding, (toekomst)perspectief en de weerbaarheid en veerkracht.
- In de Centrale As in pilotvorm een **naschools programma** aan het primair onderwijs aan te bieden, waarin geïnvesteerd wordt in het bevorderen van kansengelijkheid voor de meest kwetsbare kinderen als bekostiging mogelijk is vanuit de SPUK Veerkracht en weerbaarheid.
- De **werkzame elementen van de pilots vanuit NPO gelden te borgen** binnen de reguliere werkzaamheden, om deze te behouden op de langere termijn.

## 2. We sluiten het voorliggende veld beter aan bij de behoeften en leefwereld van ouders en jeugdigen. *Dit bereiken we door:*

- Aandacht te houden voor al bekende behoeften, zoals het bevorderen van mentale weerbaarheid, financiële voorlichting, ontmoetingsplekken voor jeugdigen, talentontwikkeling, nuttige vrijetijdsbesteding, toekomstperspectief, pesten, ondersteuning bij scheidingsvraagstukken en het voorkomen van jeugdcriminaliteit.
- Het doorontwikkelen van de ondersteuning en samenwerking in de zorg voor kwetsbare ouders voor, tijdens en na de zwangerschap (aanpak Kansrijke Start).
- In gesprek te blijven met ouders, jeugdigen en professionals (uit het voorliggend veld) over actuele thema's en problemen op verschillende leefgebieden en vrijetijdsbesteding. Dit doen we door de mogelijkheden te verkennen hoe beter in verbinding te komen met jeugdigen en ouders, onder andere door te investeren in jongeren- en ouderparticipatie en co-creatie. Dit stelt ons beter in staat jeugdigen en ouders perspectief te bieden en bij te dragen aan talentontwikkeling.
- Casuïstiek bespreken waarbij sprake is van dure of veelvuldig ingezette jeugdhulp om te leren op welk vlak het voorliggend veld versterkt kan worden.

## 2.2 Pijler 2: Jeugdigen leren en ontwikkelen zich

### Achtergrond

School en kinderopvang zijn de plaatsen waar je in principe alle jeugdigen en veel ouders kunt bereiken wat hen in staat stelt om tijdig (mogelijke) problematiek te signaleren, in te zetten op sociale ontwikkeling, aan te sluiten op het gewone leven en te ondersteunen waar nodig. Als gemeente werken we graag samen met de kinderopvang en scholen.

De projecten van het onderwijskansenbeleid (OKB) in Nieuwegein zijn in nauwe samenwerking tussen diverse partners bedacht en richten zich op jeugdigen tussen 2 en 13 jaar met een (dreigende) onderwijsachterstand. Het gaat hierbij met name om een achterstand in de spraaktaalontwikkeling als gevolg van risicofactoren zoals het ontbreken van een sociaal netwerk, sociaaleconomische factoren en overige gezinsaspecten. Nieuwegein ontvangt hiervoor structureel een geormerkte Rijksbijdrage 'onderwijsachterstandbeleid'. Het onderwijskansenbeleid is erop gericht om achterstanden bij jonge kinderen en bij leerlingen in het basisonderwijs vroegtijdig op te sporen en te bestrijden.

Onze kinderen hebben recht op gelijke kansen. Hiervoor moet er voor alle kinderen een plek zijn op een peuteropvang met kwalitatief goede pedagogische medewerkers en extra ondersteuning. Uit de theorie en de praktijk blijkt namelijk dat in deze periode de meeste winst te behalen valt wat betreft het verkleinen of voorkomen van een (ontwikkel)achterstand. Een goede overgang van de voorschoolse naar de (vroeg)schoolse periode, één van de cruciale overgangen in de

levensloop, wordt hiermee versterkt. We signaleren welke kinderen hierin extra steun kunnen gebruiken en bieden dit aan, onder andere door de samenwerking tussen de professionals onderling en tussen de professionals en ouders te verbeteren. Ook de ouders worden betrokken in hun rol als opvoeder en zo nodig actief toegeleid naar een passend (taal)aanbod. We zetten het onderwijskansenbeleid (OKB) met kracht voort. Daarnaast benutten we de kansen vanuit specifieke uitkeringen, zoals de SPUK Jonge Kind, om activiteiten aanvullend op het OKB uit te voeren. Dit doen we samen met onze partners in de stad door de toeleiding te verbeteren, bestaande activiteiten uit te breiden, nabij te maken en nieuwe activiteiten in te zetten. Dit alles in integraliteit met de andere onderdelen van de SPUK-regeling Kansrijke Wijk.

### **Zomeracademie**

In de zomer van 2023 hebben 200 leerlingen deelgenomen aan alweer de vierde editie van de Zomeracademie op de basisscholen De Veldraker, De Schouw en De Evenaar. Ook dit jaar is een verdiepingsslag gemaakt in het inhoudelijke programma. Daarnaast is gericht ingezet op het vergroten van de deelname van leerlingen uit groep 7 en 8; deze leeftijdsgroep is extra kwetsbaar ten aanzien van het risico om in het criminele circuit terecht te komen (zie Preventie met gezag met betrekking tot de aanpak 'Jonge Aanwas').

De Zomeracademie is een manier om perspectief en een dagbesteding te bieden aan deze kinderen. Dit doen we onder andere door een onderwijsprogramma in te zetten dat gericht is op de overgang naar het Voortgezet onderwijs (de training "Ik leer leren").

Tijdens de Zomeracademie krijgen kinderen vanaf 2,5 tot 13 jaar extra onderwijsondersteuning op het gebied van taal. Daarnaast is er aandacht aan rekentaalvaardigheid. Naast de vakinhoudelijke lessen wordt er tijd besteed aan kunsteducatie en bewegingsonderwijs in samenwerking met andere partijen op sport, spel, cultuur en creativiteit. De kinderen zijn zo op een actieve manier met de lesstof bezig.

De Zomeracademie is elk jaar een succes; de opkomst is hoog en leerlingen en hun ouders zijn enthousiast.

Zoals geschetst zijn kinderopvang en scholen belangrijke plekken om problematiek vroegtijdig te signaleren en in te zetten op normaliseren van gedrag; niet alles wat anders is of anders verloopt dan gewild, vraagt direct om professionele hulp of ondersteuning. Daarom werken we nauw samen met alle scholen en de samenwerkingsverbanden primair onderwijs en Voortgezet onderwijs. Zo heeft Geynwijs op School vaste contactpersonen voor scholen om gezamenlijk met ouders te kunnen bespreken of en zo ja welke ondersteuning nodig is. Doel hiervan is de aansluiting tussen passend onderwijs en aanbod in het voorliggend veld en jeugdhulp te verbeteren en zo vroegtijdig mogelijk in te spelen op signalen. Hiervoor hebben we met elkaar een eenduidige werkwijze ontwikkeld. Ook zijn er met de regionale inkoop Jeugdhulp meer mogelijkheden gerealiseerd om jeugdhulp in de kinderopvang en in onderwijstijd in te zetten, zoals een BSO+-voorziening en groepsgerichte Onderwijszorgarrangementen (OZA). Deze ontwikkeling sluit ook aan op de aanbevelingen uit het rekenkameronderzoek van 2021.

De jongeren van 16 tot 27 jaar kunnen met vragen over werk, inkomen en opleiding en voor ondersteuning terecht bij het Jongerenloket. Dit betreft een samenwerking tussen het Doorstroompunt (voorheen Regionale Meld- en Coördinatiepunt (RMC)). *(Het Doorstroompunt is per 1 september 2023 de nieuwe naam voor RMC. Dit is een samenwerking tussen de Lekstroomgemeenten waarbij jongeren die voortijdig school verlaten worden ondersteund in hun doorstroming terug naar school of naar de arbeidsmarkt.)* en Werk en Inkomen Lekstroom (WIL). Het Jongerenloket werkt

vraaggericht en wil zich blijvend specialiseren in een sluitende aanpak voor jongeren in een kwetsbare positie. Het Doorstroompunt begeleidt alle jongeren die (dreigen) uit (te) vallen uit het onderwijs voordat zij een startkwalificatie hebben behaald.

## Beweging

We zorgen ervoor dat jeugdigen meer kansen krijgen om hun schoolloopbaan optimaal te starten en te doorlopen met als doel schooluitval te voorkomen, alle kansen te benutten en toegerust te zijn voor de arbeidsmarkt.

### Hoe doen we dat?

#### **1. We stimuleren onderlinge kennisuitwisseling en werken samen met ketenpartners aan de doorgaande leer- en ontwikkellijn van 0-18 jaar.**

##### **a. We continueren vanuit het Onderwijskansenbeleid de volgende doelen:**

- Kinderen met (dreigende) onderwijsachterstand de kans bieden om deze te verkleinen, c.q. weg te werken. Ouders worden hierbij meer betrokken.
- Meer kinderen die hun schoolloopbaan succesvol beginnen en doorlopen; de huidige activiteiten binnen het onderwijskansenbeleid (OKB) worden met de SPUK Jonge Kind uitgebreid.
- (Jongere) kinderen die beter voorbereid kunnen beginnen aan hun schoolloopbaan met als uiteindelijk doel hun talenten te ontwikkelen en succesvol te participeren in de maatschappij.

##### **b. Samen te werken vanuit de gezamenlijke visie en resultaatafspraken op voor- en vroegschoolse educatie (VVE).**

- Het uitvoeringsprogramma Onderwijskansenbeleid met de partners in de stad te actualiseren en uit te voeren. Activiteiten die hieruit voortkomen financieren wij vanuit de geormerkte Rijksbijdrage 'onderwijsachterstandenbeleid'. (Inzet van Thuis in Taal om pedagogisch medewerkers en leraren te helpen partnerschappen aan te gaan met weinig opgeleide, laaggeletterde en/of anderstalige ouders ter ondersteuning van de taalomgeving thuis; Activiteiten die de bibliotheek organiseert, zoals Taalbrigade Kids, de Voorleesexpres en Ouder- kind ochtenden, waar ouders elkaar ontmoeten met hun kinderen en/ of de Nederlandse taal op een laagdrempelige manier kunnen leren; De Zomeracademie; Het Taalfestival.)
- Ouders bewust maken van en ondersteunen bij hun verantwoordelijkheid tot het stimuleren van leer- en ontwikkelmogelijkheden van hun kinderen. Wij zijn gericht op sociale ontwikkeling, normaliseren, het versterken van (informele) netwerken en eigen kracht.
- Samen met het onderwijs te werken aan verbeteringen in de overgangen van kinderopvang naar primair onderwijs, van primair- naar voortgezet onderwijs en van het voortgezet- naar het beroepsonderwijs of de arbeidsmarkt. Dit kan door een warme overdracht en direct het juiste gesprek te voeren.

## **2. We signaleren zorgen en leerachterstanden vroegtijdig om te voorkomen dat jeugdigen thuis zitten.**

Er is aandacht voor en interesse in de jeugdige en de ouder, waardoor de jeugdige naar een passende onderwijsplek gaat en tijdig goede ondersteuning/hulp krijgt, zowel binnen als buiten de school. Vroegtijdig signaleren van zorgen, inzet op normaliseren en/of snelle inzet van de juiste hulp zijn hierbij voorwaarden. We werken hieraan door:

- Vroegtijdig een ontwikkelachterstand te signaleren door onderlinge kennisuitwisseling en in samenwerking met partners in het veld.
- In te zetten op adequate signalering en melding van verzuim in een vroegtijdig stadium bij de leerplichtambtenaar.
- Signalerings-, handelings- en gespreksvaardigheden van professionals te versterken, meer kennis in de basis en heldere processen en afspraken over de inzet van hulp in de kinderopvang en het onderwijs.
- De mogelijkheden voor extra ondersteuning van professionals en jeugdigen in de kinderopvang en het regulier onderwijs te vergroten.
- Samen met het onderwijs toe te werken naar meer inclusief onderwijs, waarbij de integratie van regulier en speciaal onderwijs wordt vergroot en meer jeugdigen regulier onderwijs kunnen volgen.
- Voortzetten en uitbreiden van de werkzame elementen van de lichte ondersteuning op scholen. Hierbij halen preventieve partners en Geynwijs en school signalen op bij jongeren, bespreken deze onderling, bepalen een koers en/of organiseren meteen een passend aanbod, ook in samenwerking met de jongeren. (Zie ook pijler 1 NPO-activiteiten).

## **3. We hebben meer aandacht voor de (onderwijs)hulpvraag van jongvolwassenen.**

Er is meer aandacht voor de veranderende en toegenomen hulpvraag op alle leefgebieden van jongvolwassenen en de juiste ondersteuning voor hen, zodat zij weten waar ze terecht kunnen voor hulp, het onderwijs niet voortijdig verlaten en/of goed voorbereid de arbeidsmarkt op gaan. Dit bereiken we door:

- Doorbouwen op de huidige werkwijze van het Jongerenloket Lekstroom, met bijzondere aandacht voor de veranderende en toegenomen hulpvraag van jongvolwassenen, in samenwerking met het beroepsonderwijs en werkgevers.
- Het voorkomen van voortijdig schoolverlaters door inzet van het Doorstroompunt, zodat alle jongeren onderwijs afronden naar vermogen en zelfstandig de arbeidsmarkt op kunnen.

## **2.3 Pijler 3: Toeleiding naar passende ondersteuning**

### **Achtergrond**

Jeugdigen in Nieuwegein worstelen met verschillende problemen, zoals eenzaamheid en psychische klachten. Ze hebben moeite om de draad weer op te pakken als het even tegen zit en raken snel van slag. Voor de gemeente Nieuwegein is een ding zeker: als een jeugdige of gezin hulp/ondersteuning nodig heeft, moet deze beschikbaar zijn. Maar geïndiceerde jeugdhulp is niet altijd het antwoord. Onze stad kent een goed voorliggend veld waarmee we voor de meeste jeugdigen in onze stad voldoende hulp kunnen bieden. Ook kunnen sommige problemen met/binnen het informele netwerk van de jeugdige of gezin worden opgelost. Door meer gebruik te maken van het informele netwerk van de jeugdige/het gezin en het voorliggend veld geven we invulling aan de Hervormingsagenda Jeugd waarin 'normaliseren' een groot accent krijgt. Geynwijs houdt altijd oog voor de eigen kracht van het gezin en de hulp uit het eigen netwerk van het gezin. Soms is jeugdhulp nodig om de hulpvraag op te vangen. In die gevallen wordt met

casusregie gestuurd op afschalen en tijdige uitstroom zonder het vangnet voor kwetsbaren uit het oog te verliezen.

#### Geynwijs Toekomstbestendig

In Nieuwegein helpen de sociaal professionals van Geynwijs (ons sociaal team) de jeugdigen en gezinnen om passende ondersteuning te vinden voor de problemen waar ze mee worstelen. De sociaal professionals van Geynwijs bieden een luisterend oor om samen met de jeugdige en het gezin de hulpvraag goed in kaart te brengen. Verschillende leefgebieden worden meegenomen in deze gesprekken (o.a. armoede, welzijn) met oog en begrip voor eventuele levenslange en levensbrede beperkingen die spelen bij de jeugdige of in het gezin, bijvoorbeeld een (licht) verstandelijke beperking of autisme. Vervolgens kijken de sociaal professional en de jeugdige/het gezin samen naar de best passende ondersteuning (informele netwerk, voorliggend veld, geïndiceerde jeugdhulp of een combinatie daarvan). Wij verstevigen Geynwijs door de sociaal professionals steeds beter te positioneren in het veld en samen te werken met de partners uit de sociale basis, het voorliggend veld, de WIL, jongerenloket etc. Dit past binnen de wens van het Nieuwegeins jeugd-GGZ netwerk, bestaande uit het voorliggend veld, Geynwijs en jeugd-GGZ aanbieders, om elkaar te ontmoeten en gebruik te maken van elkaars expertise. Ook sluit het aan op de aanbeveling uit het rekenkameronderzoek van 2021 en de Hervormingsagenda Jeugd.

Naast de samenwerking met partners in het voorliggend veld en de sociale basis, versterken we ook de samenwerking met de jeugdhulpaanbieders en jeugdbescherming om toe te leiden naar passende hulp. Zo werkt Geynwijs sinds de zomer van 2023 samen met de Voordeur, een groep jeugdhulpaanbieders die meedenkt over passende hulp om uithuisplaatsing van jeugdigen te voorkomen. Verder kan Geynwijs het Regionale Omdenk- en Expertteam Lekstroom (ROEL) inschakelen als zij vastlopen bij het vinden van passende hulp in geval van complexe problematiek, waar niet een enkele jeugdhulpaanbieder de passende hulp kan bieden. Ook sluit Geynwijs indien gewenst aan bij gesprekken met ouders, SAVE en de Raad voor de Kinderbescherming bij afronding van een ondertoezichtstelling om te komen tot een goede overdracht.

#### **Geynwijs intensieve begeleiding**

Sinds 2023 voert Geynwijs de zogenaamde Geynwijs intensieve begeleiding uit. Deze is gericht op het herstellen van de veiligheid in het gezin. Daarin geeft Geynwijs expliciet aandacht aan het betrekken van het informele netwerk van het gezin (familie, vrienden, etc.). De begeleiding is hier gericht op het bespreken van veiligheidsdoelen en hoe die kunnen worden gerealiseerd, zo mogelijk met het informele netwerk. We zien nu al een forse afname in SAVE-begeleidingen zoals deze via de toeleiding tot nu toe door SAVE (onderdeel van Samen Veilig Midden-Nederland) werden uitgevoerd.

#### *Casusregie*

Ons uitgangspunt is dat de jeugdige en het gezin zoveel mogelijk eigen regie hebben en daarmee zelfredzaam zijn, blijven of worden gemaakt. Geynwijs laat dan ook zoveel mogelijk regie bij de jeugdige/gezin zelf maar loopt mee bij het opstellen van doelen, het integraal verbinden als meerdere partijen betrokken zijn en het volgen of het benodigde resultaat van de hulp wordt behaald (zie bijlage 3 voor een aantal voorbeelden). Sinds de zomer van 2023 willen we dit in de Lekstroom eenduidiger neerzetten. Deze werkwijze vermindert de administratielasten van onze aanbieders en draagt bij de samenwerking met de jeugdhulpaanbieders en andere verwijzers zoals huisartsen te verbeteren; iedereen weet beter waar die aan toe is en waar ze elkaar voor kunnen gebruiken. Zo wordt in de regio Lekstroom voor elke jeugdige die jeugdhulp ontvangt,

een perspectiefplan (in het geval van 16,5 jaar of ouder een toekomstplan) opgesteld. Dit plan bevordert de uitstroom uit de jeugdhulp.

Geynwijs heeft voorafgaand aan de inzet van hulp, bij de toeleiding, tijdens en bij afsluiting van het traject altijd oog voor de eigen kracht en het versterken van de basis van jeugdige en gezin. Dit is veel breder dan alleen de inzet van geïndiceerde hulp en betreft aandacht voor normaliseren, netwerkversterking, inzet van informele ondersteuning, werken aan gezondheid, vrijetijd, aandacht voor wonen, financiën etc. Daarbij gaan we ervan uit dat ieder mens verantwoordelijk is voor zijn of haar leven. Hoogte- en dieptepunten horen daarbij. In de hulp die we bieden aan inwoners met een hulpvraag werken we vanuit het idee dat we aansluiten bij het gewone leven. Niet alles wat anders is of anders verloopt dan gewild, vraagt direct om professionele hulp of ondersteuning. Ook tijdens de (tijdelijke) inzet van geïndiceerde hulp blijven we hieraan werken.

#### *Keukentafelgesprek Geynwijs niet altijd nodig?*

Naast de sociaal professionals van Geynwijs zijn ook andere professionals bevoegd om jeugdigen direct naar jeugdhulp door te verwijzen. Denk bijvoorbeeld aan de huisartsen en de jeugdartsen. Deze verwijzingen worden bij Geynwijs vermeld. Geynwijs kijkt met de verwijzing mee, want een andere verwijzer weet vaak niet of er al ondersteuning is ingezet. Hierdoor vertragen ze de verwijzing niet, want Geynwijs doet de beoordeling van de verwijzer niet opnieuw! Hiermee maakt Geynwijs het makkelijker voor de jeugdige om de benodigde hulp te krijgen. Ook partners in de stad dienen in uitzonderlijke gevallen zo een verzoek in. Het is maatwerk waarin Geynwijs handelt om de juiste jeugdhulp te bepalen.

## **Beweging**

We bouwen actief verder aan een toekomstbestendig Geynwijs zodat dit samen met de jeugdige/het gezin kan toeleiden naar de best passende ondersteuning

*We normaliseren opvoed- en opgroei problemen door steeds te kijken naar de mogelijke oplossingen in het voorliggend veld of de sociale basis. Dit doen we altijd samen met de jeugdigen en gezinnen. We benutten de expertise van jeugdhulpaanbieders om naar de best passende hulp te verwijzen en schalen de hulp tijdig op- of af wanneer nodig. Een goede toeleiding zorgt ervoor dat de jeugdigen en gezinnen zo effectief mogelijk geholpen worden.*

### **Hoe doen we dat?**

#### **1. We versterken de focus in de toegang op het 'samen met ouders en jeugdige' komen tot een aanpak van/oplossing voor de hulpvraag vanuit de leefwereld en alle levensgebieden van de inwoner.**

- We blijven tijdens de gesprekken met de jeugdige/het gezin over diens hulpvraag in de toeleiding oog houden voor **iemands eigen kracht, hulp uit het eigen netwerk** en het benutten van vrij toegankelijke hulp (voorliggend veld).
- We hebben aandacht voor de **bejegening** van jeugdigen/het gezin en zorgen dat zij zich gehoord voelen.
- We **versterken de rol van de sociaal professionals** van afdeling Geynwijs, op:
  - Het actief samenwerken met het voorliggend veld,
  - Het sturen op op- en afschalen van (geïndiceerde) jeugdhulp, en
  - Ruimte om nazorg te geven of een vangnet te organiseren om terugval te voorkomen, na beëindiging van de geïndiceerde jeugdhulp. Het toeleiden naar het voorliggend veld is hier een voorbeeld van.

- We **vragen de jeugdhulpaanbieder vaker om advies** zodat met expertise naar passende ondersteuning wordt toegeleid.

## 2.4 Pijler 4: Goede jeugdhulp

### Achtergrond

Nieuwegein koopt jeugdhulp gezamenlijk in binnen de regio Lekstroom (naast Nieuwegein bestaat de regio uit de gemeenten Houten, IJsselstein, Lopik en Vijfheerenlanden). Met de nieuwe inkoop (zomer 2023) beoogt Nieuwegein (samen met de andere Lekstroomgemeenten) de beweging binnen het sociaal domein te stimuleren met als uiteindelijk doel: hulp en ondersteuning bieden die het best past bij de inwoners binnen de Lekstroom, integraal, effectief en die de kosten beheersbaar houdt. De jeugdhulp is in onderdelen ingekocht om zo onze ambities in de uitvoering te specificeren (zie bijlage 5). De nieuwe contracten met jeugdhulpaanbieders zijn in de zomer 2023 ingegaan.

Sturing op onze jeugdhulpaanbieders is gewenst om onze ambities te behalen. Echter; jeugdhulp is een onderdeel van een veel groter zorglandschap wat invloed heeft op de inzet van gecontracteerde jeugdhulpaanbieders. Doordat het gebruik van jeugdhulp zoveel 'raakt' is het een complex geheel en tegelijkertijd ook een mooie kans om al ingezette regionale en lokale veranderopgaven te versterken. Goede jeugdhulp kan daarom niet zonder de volgende punten worden gezien:

- Een sterke sociale basis en voorliggend veld (2.1)
- Toeleiding naar passende ondersteuning (2.3)
- Commitment van jeugdhulpaanbieders. We willen onze jeugdhulpaanbieders verbinden aan onze visie en specifieke veranderopgaven. Nieuwegein wil deze opgaven in partnerschap uitvoeren. Hierdoor voorkomen we dat onze jeugdigen tussen wal en schip vallen. We willen het partnerschap met de jeugdhulpaanbieders ontwikkelen onder andere door met jeugdhulpaanbieders het gebruik van jeugdhulp te monitoren, met data van het jeugdhulpgebruik en ervaringen van onze inwoners. Deze ervaringen en ontwikkelingen halen we onder andere op met de resultaten van de Ervaringswijzer (*Ervaringswijzer is een middel om jeugdigen en hun ouders te bevragen hoe ze de ingezette jeugdhulp hebben ervaren.*) en uit gesprekken met leden van het regionale ouderpanel.

Naast de onderdelen van de jeugdhulp die regionaal zijn ingekocht, zijn twee onderdelen van jeugdhulp met meer regio's in de provincie Utrecht gezamenlijk ingekocht. Dat betreft de specialistische zorg bij de Essentiële functies die is bedoeld voor jeugdigen in een zeer kwetsbare positie. Daarnaast de veiligheidsexpertise: jeugdbescherming, jeugdreclassering en Veilig Thuis. Jeugdbescherming en jeugdreclassering zijn door de rechter opgelegde maatregelen. Daarnaast moet er op grond van de Wmo en Jeugdwet een meldpunt zijn waar iedereen vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling kan melden. Dat is Veilig Thuis. Het betreft specialistische taken die de respectievelijk vier (16 gemeenten) en zes Utrechtse regio's (26 gemeenten) gezamenlijk inkopen.



**Voordeur Gezinsvormen:** gebundelde expertise van de Combinatie om uithuisplaatsingen te voorkomen, verkorten en versterken

De Voordeur bestaat uit medewerkers van de Combinatie Gezinsvormen (4 jeugdhulpaanbieders Timon, de Rading, Youké en Leger des Heils). Gezamenlijk bundelen zij hun expertise en zorgen dat deze vroegtijdig beschikbaar is voor Geynwijs, en andere partijen (andere Gecertificeerde Instellingen, jeugdhulpaanbieders, informele ondersteuning, onderwijs) om zo de beste passende ondersteuning te organiseren. De Voordeur denkt in eerste instantie mee aan de voorkant om zo veel mogelijk te voorkomen dat jeugdigen uit huis geplaatst wordt. Daarnaast is voor de Voordeur een taak weggelegd om te voorkomen dat verblijf niet langer wordt dan nodig door een goede overgang naar vervolgzorg en/of zelfstandigheid te borgen, passend bij de behoeften van de jeugdigen. Zo denkt de Voordeur met Geynwijs mee over hoe de jeugdige op termijn weer naar huis kan. Belangrijk hierin is het tijdig organiseren en elkaar proactief informeren over:

De (woon- en ondersteunings)behoeften van jeugdigen die toewerken naar zelfstandigheid.

De behoefte aan betrokkenheid van Geynwijs voor het tijdig organiseren van vervolgzorg.

We zetten in op het eenvoudiger inrichten van de jeugdbeschermingsketen (GI, Veilig Thuis en RvdK), op basis van het landelijke Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. Dat houdt o.a. in dat Geynwijs meer veiligheidsexpertise opbouwt en zelf gezinnen begeleidt om onveiligheid te herstellen. Zodra dit niet meer te herstellen is in het vrijwillige kader (ouders werken mee en geven toestemming voor inzet van hulp) zal de route naar een kindbeschermingsmaatregel volgen. Die route wordt simpeler doordat Geynwijs zelf de initiator van die route is, in plaats van (zoals het nu is) de organisatie voor jeugdbescherming SAVE (onderdeel van Samen Veilig Midden-Nederland). Dat scheelt een extra schakel. In de komende jaren moet, zoals het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming beoogt, een Regionaal Veiligheidsteam (RVT) ontstaan, waarin de expertises van SAVE, Veilig Thuis en de Raad voor de Kinderbescherming worden gebundeld. Daarmee maken we de beweging van estafettemodel (iedere organisatie die na elkaar zijn taak uitvoert) naar een teammodel (organisaties werken integraal samen). In de komende periode gaan we dit op lokaal en regionaal niveau met de betrokken partijen oppakken.

#### *(Lichte) ondersteuning Geynwijs*

Zoals vermeld in 2.3 willen wij het sociaal team (Geynwijs) verstevigen door het beter te positioneren in de toeleiding. Zoals beschreven in de Hervormingsagenda Jeugd en het Toekomstscenario kind- en gezins-bescherming, willen wij dat de sociaal professionals van Geynwijs ook zo nodig (meer) zelf (lichte) hulp kunnen bieden. Dit gebeurt al door onze POH Jeugd bij de huisartsen en bij de pilot waarin Geynwijs op School lichte ondersteuning biedt. Belangrijk is dat de toegang tot de sociaal teams laagdrempelig is voor de ouders en jeugdigen en op plekken waar ouders en jeugdigen al komen, bijvoorbeeld inloopuren op school. De landelijke Hervormingsagenda Jeugd komt met richtlijnen op welke wijze dit zinvol vormgegeven kan worden.

#### *Wachttijden/overbruggingszorg*

Wij hebben als gemeente helaas te maken met wachttijden, onder andere door een personeelstekort in de zorg. Dit kan betekenen dat een jeugdige met een ernstige hulpvraag een aantal maanden moet wachten op de juiste hulp. De gecontracteerde aanbieders zijn contractueel verplicht om overbruggingszorg te bieden als de wachttijd boven de landelijke normen is. Maar het is belangrijk om in deze periode goed te kijken naar de behoeftes van de jeugdige en het gezin waarbij overbruggingszorg niet aan dezelfde verwachtingen kan voldoen



als de hulp waarop wordt gewacht (die 'juist' is). Overbruggingszorg vraagt daarom afstemming met jeugdige en ouders wat hen helpt in de periode van wachten. Voor sommige jeugdigen kan overbruggingszorg voorkomen dat de situatie verslechtert. Voor anderen kan het schadelijk zijn om de hulpverlening te beginnen en na een aantal weken of maanden naar een andere hulpverlener te moeten gaan. Dan moet de vertrouwensband weer opnieuw worden opgebouwd zo blijkt uit gesprekken met ervaringsdeskundigen. Voor sommige jeugdigen en gezinnen is regelmatig contact met Geynwijs of jeugdhulpaanbieder in deze periode voldoende om de situatie te monitoren.

### *Overgang naar jongvolwassenheid*

Met 18 jaar stromen jeugdigen in principe uit de jeugdhulp. *(Met uitzondering van pleegzorg, dit loopt door tot 21 jaar, en met uitzondering van jeugdhulp ingezet in het kader van een jeugdreclasseringsmaatregel, die kan doorlopen tot 23 jaar.)* Sommigen behoeven geen ondersteuning meer, anderen wel. Het kan gaan om ondersteuning rondom de zogenaamde 'Big 5' (wonen, inkomen, werk/school, welzijn en support). Middels een toekomstplan werken we samen met de jeugdige, de jeugdhulpaanbieder en collega's van wonen, gezondheid, onderwijs, Wmo en Geynwijs om jongeren goed voor te bereiden op de uitstroom uit de jeugdhulp naar zelfstandigheid of naar hulp vanuit een andere wet. Dit sluit aan op de aanbeveling uit het rekenkameronderzoek van 2021. Het kan weleens lastig zijn om passende ondersteuning voor jongvolwassenen te vinden. Er wordt vaak naar de jeugdhulpaanbieders gekeken om deze doelgroep te ondersteunen, terwijl jongvolwassenen eigenlijk een eigen aanpak verdienen. Hier valt nog winst te behalen op zowel beleids- als uitvoeringsniveau. We doen onderzoek naar wat de hiaten in het aanbod en beleid voor jongvolwassenen zijn en welke mogelijkheden er zijn om beter integraal samen te werken waaruit een uitvoeringsplan volgt.

## Beweging

**We verbeteren de inzet van geïndiceerde hulp en (jeugd)bescherming, zodat de inwoner de juiste hulp ontvangt bij (complexe) hulpvragen.**

*We zien een toename in het aantal jeugdigen met jeugdhulp. Daarom zoeken wij voortdurend naar mogelijkheden om deze transformatie te realiseren. Door Geynwijs lichte hulp te laten bieden, kunnen jeugdigen en gezinnen in een vroeg stadium vanuit hun brede levenssituatie en zonder lange indicatieprocedures, hulp ontvangen. Door Geynwijs hét gezicht in het vrijwillig kader te laten zijn, ook daar waar onveiligheid speelt in gezinnen. Door hulp zo dichtbij en 'thuis' mogelijk te organiseren. We versterken deze transformatie door samen met jeugdhulpaanbieders, verwijzers en partners het hoe en wat uit te werken, daarop te handelen en bijsturen en door zicht te houden op de inzet van geïndiceerde hulp. Hiermee brengen we het jeugdhulpstelsel in beweging zodat bij (complexe) hulpvragen de juiste hulp tijdig, integraal, efficiënt en doelgericht ingezet wordt. Op termijn draagt dit bij aan de beheersing van de jeugdhulpkosten.*

### **Hoe doen we dat?**

1. We sturen met de regio op de verschillende veranderopgaven die jeugdhulpaanbieders vanuit ons inkoopproces hebben gekregen (zie bijlage 5).
2. We ontwikkelen Geynwijs verder in de richting van 'toekomstbestendig sociaal team'.
  - a. Geynwijs biedt zelf lichte hulp aan inwoners; we borgen de werkzame elementen uit Geynwijs op School – lichte hulp en we breiden dit uit naar meer scholen en de wijkteams van Geynwijs.

- b. We zetten de expertise van aanbieders, Geynwijs en het voorliggend veld in en zorgen dat deze partijen goed van elkaar op de hoogte zijn en intensiveren de samenwerking waar mogelijk.
- c. We blijven de POH Jeugd in de huisartspraktijken inzetten en breiden deze zo mogelijk uit om jeugdigen kortdurend te ondersteunen dan wel tijdig door te verwijzen naar benodigde hulp.

### **3. Door casusregie stuurt Geynwijs samen met jeugdhulpaanbieder, jeugdigen en gezinnen op afschalen en tijdige uitstroom van geïndiceerde jeugdhulp.**

- a. We implementeren het Plan Toeleiding, casusregie en afsluiting, zoals dat ten behoeve van **eenduidig werken in de regio** is opgesteld.
- b. We **bewaken en sturen op de kwaliteit en lengte van jeugdhulptrajecten** door analyse van data en accountgesprekken met de jeugdhulpaanbieders.
- c. We werken **integraal en vanuit gezinsproblematiek** (niet alleen dat van de jeugdige), waardoor we aandacht besteden aan onder andere GGZ-problematiek van ouders/opvoeders en bestaanszekerheid.
- d. We verbeteren de **overgang vanuit jeugdhulp naar volwassenheid** door tijdig een toekomstplan op te stellen met input van jeugdige, jeugdhulpaanbieder en met aansluiting op aanbod voor jongvolwassenen vanaf 18 jaar (Wmo).

### **4. We verbeteren de jeugdbeschermingsketen door de beweging te maken van na elkaar werken naar met elkaar werken.**

- a. **Casuïstiek waarin onveiligheid aan de orde is** voor jeugdige en/of ouder wordt **volledig gedragen door Geynwijs** tot aan het moment dat een jeugdbeschermingsmaatregel onontkoombaar is.
- b. We werken met gecertificeerde instelling (GI) en Veilig Thuis toe naar **betrokkenheid voorafgaand aan** overdrachtsmomenten tussen Geynwijs enerzijds en GI en Veilig Thuis anderzijds.

## **3 Grip op de jeugd(hulp)**

### *Grip op uitgaven jeugdhulp*

De kostenstijging van de afgelopen jaren laat zien dat steeds meer jeugdigen (langer) jeugdhulp ontvangen en dat de kosten voor die jeugdhulp stijgen. Deels als gevolg van indexering van tarieven, maar ook als gevolg van een toegenomen vraag én het aanbieden van aanbod dat vraag creëert. Nieuwegein staat hierin niet alleen. We beogen met de inzet uit dit beleidskader (intensieve) ondersteuning te voorkomen en verkorten. De nieuwe inkoop draagt hieraan bij door met onze gecontracteerde jeugdhulpaanbieders in te zetten op de inhoud – onze veranderopgaven. Zo komt het zorgstelsel verder in beweging om bij (complexe) hulpvragen de juiste ondersteuning tijdig, efficiënt en doelgericht in te zetten. Dat zal (op termijn) bijdragen aan de beheersing van de jeugdhulpkosten. Deze bijdrage aan de financiële beheersbaarheid betekent daarbij niet dat de benodigde hulp aan een inwoner wordt onthouden.

Sturing op onze aanbieders is gewenst om deze resultaten te behalen. De realiteit laat echter zien dat de toenemende uitgaven op jeugdhulp veel meer 'raakt'; jeugdhulp is een onderdeel van een veel groter zorglandschap (het geheel van organisaties en voorzieningen die hulp en ondersteuning bieden of daar een rol in hebben (signalering, toeleiding)) wat invloed heeft op de inzet van onze gecontracteerde jeugdhulpaanbieders.

Als sturingsinstrumenten op deze beweging zien wij:

- *Sociale basis en voorliggend veld*: inzet op positief opvoedklimaat door onze partners in de stad;
- *Geynwijs*: toeleiding en casusregie;
- *Leveranciersmanagement*: gestructureerd sturen en monitoren door beleid, de Regionale Backoffice Lekstroom (RBL) en alle sociale teams in de regio. Het huidige accountmanagement wordt hierop doorontwikkeld.

Voor de Kadernota 2025 kijken wij naar de financiële ontwikkelingen in zowel het preventieve veld als bij de jeugdhulpbudgetten: in hoeverre heeft de inzet op het voorliggend veld zich (financieel) vertaalt naar het voorkomen van geïndiceerde hulp? En in hoeverre zijn de financiële resultaten van de veranderingen van de inkoop zichtbaar? Is een extra voorstel op inzet financiële middelen in de kadernota gewenst of is dekking binnen de reguliere (jeugdhulp)budgetten mogelijk?

#### *Metten is weten*

Door lokaal ons beleid en activiteiten te bestuderen en evalueren maken wij onze impact inzichtelijk. We kunnen zowel kwantitatieve data (cijfers) als kwalitatieve data (gesprekken, verhalen) gebruiken om de impact van ons beleid en onze activiteiten inzichtelijk te maken. Juist de combinatie van cijfers en gesprekken is nuttig; de gesprekken geven vaak duiding aan de cijfers. Deze informatie gebruiken wij om onze aanpak bij te sturen en zodoende gericht en effectiever jeugdbeleid te maken.

Metten en evalueren is niet geheel nieuw voor Nieuwegein. We metten de inzet van de jeugdhulp en gaan in gesprek hierover met de jeugdhulpaanbieders (leveranciersmanagement). Ook het cliëntervaringsonderzoek Geynwijs en de Monitor Sociale Kracht geeft ons inzicht. We zien mogelijkheden om het metten en evalueren op alle gebieden van het jeugdbeleid te versterken, onder andere door ervaringsdeskundigheid. Hierin zoeken we aansluiting op de landelijke Hervormingsagenda (datagedreven werken). De Hervormingsagenda gaat ervan uit dat met bepaalde maatregelen de financiën meer beheersbaar worden.

Verder biedt een goede aansluiting op de landelijke indicatoren uit de Hervormingsagenda Jeugd de mogelijkheid om ontwikkelingen in Nieuwegein met landelijke ontwikkelingen te vergelijken. Wij beschrijven hieronder de indicatoren die we willen metten om onze beweging in kaart te brengen. Waar mogelijk gebruiken we de gehanteerde indicatoren in het leveranciersmanagement van de inkoop Jeugdhulp, de programmabegroting en de verdere planning- en control cyclus.

In dit beleidskader stellen we geen streefwaarden centraal. Een streefwaarde lijkt een concreet sturingsmiddel, maar kan ook de verkeerde impuls brengen als het niet goed bij het doel aansluit. Bijvoorbeeld, als het doel is om 'te voorkomen dat gewone, alledaagse opgroei- en opvoedproblemen uitgroeien tot ernstige problemen', dan zou misschien verwacht worden dat de inzet van jeugdhulp de realisatie van het doel meet, en dat een afname van 5 procent van jeugdhulp een goede streefwaarde zou zijn. Maar een toename in jeugdhulpgebruik betekent niet per se dat de preventiemaatregelen niet werken. De toename kan ook met andere factoren te maken hebben, bijvoorbeeld een toename in ernstige problematiek. Ook zijn de effecten van preventie vaak pas op langere termijn zichtbaar.

Verder is het goed te beseffen dat het objectief metten van maatschappelijke effecten, laat staan uitvoeren van double blind metingen, lastig is en blijft. Ook is de Nieuwegeins inzet een (klein) onderdeel van een veel groter (zorg)landschap. Daarom is het ook van uiterste belang dat de

gegevens die gemeten worden in de bredere context gezien worden en met relevante betrokkenen besproken worden. Hiermee leren en verbeteren wij als gemeente door interactie en dialoog.

#### Indicatoren

Het is niet mogelijk om de beweging met één indicator te meten. Dit komt doordat er vele verschillende factoren van invloed zijn op de beweging. Daarom kiezen wij voor een aantal indicatoren (tabel 3.1). Samengenomen, en aangevuld met kwalitatieve data (gesprekken), zullen deze ons helpen om de beweging in kaart te brengen.

<b>Gewenste beweging</b>
Jeugdigen groeien op tot zelfredzame volwassenen <i>Voorkomen/verkorten van (intensieve) ondersteuning</i>

De indicatoren in onderstaande tabel die in de programmabegroting zijn meegenomen, worden jaarlijks gerapporteerd. Daarin kunnen ontwikkelingen door de jaren heen gezien worden. Maar niet alle indicatoren worden jaarlijks gemeten. We kiezen daarom om elke twee jaar onderstaande tabel te actualiseren en daarmee te kijken in hoeverre we de gewenste beweging maken.

**Tabel 3 Indicatoren**

<b>Indicator</b>	<b>Jaar</b>	<b>Eenheid</b>	<b>Bron</b>
Het aandeel jongeren, 0-18 jaar, dat jeugdhulp heeft ontvangen* ±	2022	13,6%	Regionale Backoffice Lekstroom
Het aantal jeugdigen dat bekend is met het voorliggend veld	n.v.t. (in ontwikkeling)	-	Monitor Sociale Kracht (om de 2 jaar)
Het aantal jeugdigen dat gebruik maakt van het voorliggend veld	n.v.t. (in ontwikkeling)	-	Monitor Sociale Kracht (om de 2 jaar)
Het aandeel jeugdigen en ouders die steun voelen van grootouders, vrienden of burens om bij te springen indien nodig	n.v.t. (in ontwikkeling)	-	Monitor Sociale Kracht (om de 2 jaar)
Het aandeel ouders dat weet wie ze kunnen betrekken bij de opvoeding	n.v.t. (in ontwikkeling)	-	Monitor Sociale Kracht (om de 2 jaar)
Het aandeel ouders dat zich gehoord en gesteund voelt door andere (mede)opvoeders	n.v.t. (in ontwikkeling)	-	Monitor Sociale Kracht (om de 2 jaar)
Het aandeel jeugdigen en ouders dat toegang heeft tot laagdrempelige voorzieningen die ontmoetingen stimuleren zoals kinderboerderijen, speeltuinen, sportveldjes, buurtmoestuinen, bibliotheken of jongerencentrum	n.v.t. (in ontwikkeling)	-	Monitor Sociale Kracht (om de 2 jaar)
Het aandeel jongeren dat voldoende weerbaar is	n.v.t. (in ontwikkeling)	-	Monitor Sociale Kracht (om de 2 jaar)

<b>Indicator</b>	<b>Jaar</b>	<b>Eenheid</b>	<b>Bron</b>
Het aantal kinderen met een VVE-indicatie	2022	199	Kinderopvanglocaties in Nieuwegein
Het aantal in- en uitstromingen in het speciaal (basis) onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs	n.v.t. (in ontwikkeling)	-	Leerlingadministratie
Het aantal kinderen met een VVE-indicatie en het aandeel dat hier gebruik van maakt	n.v.t. (in ontwikkeling)	n.v.t.	Peutermonitor
Het aantal onderwijsvrijstellingen van de leerplicht ±	2022	24 onderwijsvrijstellingen	Leerplicht
Het aandeel voortijdig schoolverlaters van 12 tot 23 jaar in het voorgaande schooljaar* ±	2022	1,9%	VSV-dashboard DUO
Het aandeel jongeren in de leeftijd tot 27 jaar dat na begeleiding door WIL en Doorstroompunt (RMC) vanuit het Jongerenloket onderwijs volgt of werkt ±	2022	34%	Jongerenloket
Het aandeel werkloze jongeren (16-22 jaar) *	2020	2%	CBS
Het aantal lichte begeleidingstrajecten door Geynwijs	n.v.t. (in ontwikkeling)	-	WIZ-portaal
Het aandeel inwoners met een positief oordeel over Geynwijs (vriendelijkheid, behulpzaam, deskundig, luisteren goed en zoeken de beste oplossing)	87%	2020	Cliëntervaringsonderzoek (om de 2 jaar)
Het aantal uit-huis-geplaatste kinderen dat verblijft in essentiële functies (YEPH) of gezinsvormen (exclusief logeren)	2022	134 jeugdigen	Regionale Backoffice Lekstroom
Het aantal veiligheidstaxaties van ingekomen meldingen huiselijk geweld en kindermishandeling (minderjarigen (18-) bij Veilig Thuis) ±	2022	411 veiligheidstaxaties	Veilig Thuis
Het aantal 0-18-jarigen met een j-ggz behandeling	2022	896 jeugdigen	Regionale Backoffice Lekstroom
De tevredenheid van jeugdigen/ouders met de kwaliteit van de hulp (passend bij de vraag, betrokkenheid informele netwerk, samenwerking met andere partijen)	n.v.t. (in ontwikkeling)	-	Ervaringwijzer
Het aandeel jongeren tot 18 jaar met jeugdbescherming ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar*	2022	1,1%	CBS

<b>Indicator</b>	<b>Jaar</b>	<b>Eenheid</b>	<b>Bron</b>
Het aandeel jongeren (12-23 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-23 jaar)*	2022	0,3%	CBS

\*Landelijke indicator, ± Wordt al meegenomen in de programmabegroting

## **Bijlage 1 Begrippenlijst**

### **Beschermende factoren**

Factoren die helpen om problemen in het leven te voorkomen.

### **Casusregie**

Het coördineren, afstemmen en monitoren van de benodigde ondersteuning aan de Inwoner, waarbij het eigen netwerk, informele partijen en formele hulpverleners betrokken zijn. De Inwoner houdt zo veel als mogelijk zelf regie over de benodigde ondersteuning.

### **Gecertificeerde Instelling**

Zie onder "SAVE".

### **Gezinsvormen**

Deels en dag en nacht verblijf (24 x 7) van een jeugdige anders dan thuis onder verantwoordelijkheid van een (jeugdhulp)aanbieder. Dit kan gaan om (deeltijd) pleegzorg, verblijf in een gezinshuis of verblijf in een residentiele setting. Gezinsvormen De voorkeur gaat dan uit naar een kleinschalige, gezinsgerichte woonvorm zodat een kind zo normaal mogelijk op kan groeien, zo mogelijk dicht bij de eigen omgeving/netwerk (zoals school, sportclub enz.). De opdrachtnemer betreft sinds 1 juli 2023 de combinatie Timon (penvoerder), Youké, De Rading en Leger des Heils. (Combinatie is een samenwerkingsverband tussen aanbieders, waarbij sprake is van één aanspreekpunt- de penvoerder).

### **Hulpverleningsplan**

Het door de Aanbieder, in samenspraak met de Jeugdige/ gezin, opgestelde plan waarin wordt beschreven op welke wijze de geïndiceerde ondersteuning wordt ingezet en op welke wijze de begeleiding wordt ingezet in samenhang met de eigen kracht van de Jeugdige, de inzet vanuit het sociaal netwerk, het voorliggend veld en andere aanbieders. Het ondersteuningsplan (opgesteld door Geynwijs) is uitgangspunt voor het hulpverleningsplan. Het hulpverleningsplan bevat ook afspraken m.b.t. casusregie en perspectief/toekomstplan.

### **Integraal**

Integraal betekent alles omvattend. We kijken niet alleen naar de hulpvraag, maar breder: wat speelt er allemaal in het gezin, is er ook andere hulp ingezet die relevant is voor de huidige hulpvraag? Het is belangrijk om de samenhang te zien en daarmee de juiste zorg in te zetten.

### **Informele netwerk**

Het informele netwerk van een huishouden/gezin bestaat uit mensen die er voor je zijn zonder dat het hun beroep is. Denk aan een actief sociaal netwerk, oudergroepen die ouders zelf opzetten en vrijwilligers.

### **Jeugdhulp**

Jeugdhulp is hulp bij psychische hulpvragen, een verstandelijke beperking en/of opvoedproblemen. Jeugdhulp is bedoeld voor kinderen en jongeren tot 18 jaar, soms tot 23 jaar. Hieronder valt bijvoorbeeld ambulante hulp (thuis of op locatie van de hulpverlener), psychische hulp van een psycholoog, pleegzorg, dagbesteding, etc. Voor deze hulp is een indicatie van een verwijzer nodig. In de toekomst, zo is de verwachting, zal ook het Sociaal team zelf (lichte) hulp bieden.

### **Nationaal Programma Onderwijs (NPO)**

Een tijdelijk investeringsprogramma (t/m schooljaar 2024-2025) van het kabinet om schade en (cognitieve en sociaal-emotionele) achterstanden bij jeugdigen als gevolg van Corona te beperken/herstellen. Zowel scholen als gemeenten krijgen hiervoor geld.

### **Normaliseren**

Ieder mens is verantwoordelijk voor zijn of haar leven. Hoogte- en dieptepunten horen daarbij. In de hulp die we bieden aan inwoners met een hulpvraag werken we vanuit het idee dat we aansluiten bij het gewone leven; ook wel normaliseren genoemd. Niet alles wat anders is of anders verloopt dan je zou willen, vraagt direct om professionele hulp of ondersteuning. Dit doen we door ouders te versterken vanuit het gedachtengoed van de 'pedagogische civil society'.

### **Onderwijsachterstanden**

Als leerlingen door een ongunstige economische, sociale of culturele omgeving (met name de thuissituatie) op school slechter presteren dan ze bij een gunstiger situatie zouden kunnen.

### **Onderwijskansenbeleid**

Gericht om achterstanden bij jonge kinderen en bij leerlingen in het basisonderwijs vroegtijdig op te sporen en te bestrijden. Het gaat hierbij met name om een achterstand in de spraak- taalontwikkeling als gevolg van de sociale- economische- of culturele status in de thuissituatie.

### **Ondersteuningsplan**

Het door Geynwijs, in samenspraak met de Jeugdige/gezin, op te stellen plan voor de ondersteuning, passend bij de ondersteuningsbehoefte van de Jeugdige. Hierin wordt alle inzet die gericht is op de ondersteuning vermeld, en in ieder geval wat de Jeugdige op eigen kracht kan doen, de inzet vanuit het sociaal netwerk, de ondersteuning vanuit het Voorliggend Veld en de in te zetten specialistische ondersteuning. In het ondersteuningsplan wordt het te verwachte perspectief geschetst van de Jeugdige met daarbij de te behalen doelen en resultaten vermeld en binnen welke termijn deze behaald dienen te worden. Ook worden de afspraken vastgelegd rondom casusregie en eventuele waakvlamfunctie.

### **Ouders**

Daar waar ouders staat geschreven wordt ook verzorgers of pleegouders bedoeld.

### **Pedagogisch opvoedklimaat**

Een sterk pedagogisch opvoedklimaat draagt bij aan het gezond, veilig en kansrijk opgroeien en helpt bij het omgaan met alledaagse problemen. Het bestaat uit alle mensen die op de een of andere manier betrokken zijn bij de omgeving waarin de jeugd opgroeit en zich medeverantwoordelijk voelen voor de jeugd.

### **Perspectief/ toekomstplan**

Plan dat Geynwijs/ aanbieder gezamenlijk met de jeugdige ouders opstelt. Deze is gericht op uitstroom (perspectief) na ondersteuning. Bij jeugdigen vanaf 16,5 jaar bevat dit perspectief plan ook een toekomstplan gericht op de vijf pijlers (Big 5, te weten wonen, inkomen, werk/school, welzijn en support) die van belang zijn als je 18 wordt. Op basis van dit plan worden partners die nodig zijn om de doelen te bereiken in stelling gebracht. .

### **POH Jeugd**

De Praktijk Ondersteuner Huisartsenzorg Jeugd is een hulpverlener binnen de huisartsenpraktijk met een GGZ-achtergrond. De POH-jeugd biedt aanvullende screening, kortdurende begeleiding (psycho-educatie, ondersteunende gesprekken, opvoedondersteuning) en/of geeft advies voor passende vervolghulp voor jeugdigen (0-18 jaar) en hun gezin. De huisarts kan patiënten naar



deze POH Jeugd verwijzen. In Nieuwegein zijn de POH-ers-Jeugd onderdeel van Geynwijs, maar werken ze fysiek op de gezondheidscentra, onder verantwoordelijkheid van de huisartsen.

### **ROEL**

Regionaal Omdenk- en Expertteam Lekstroom. ROEL is een expertisenetwerk waarin diverse partijen (informele hulp, zorgaanbieders, onderwijs, veiligheid etc.) gezamenlijk passende hulp organiseren bij complexe casuïstiek waarbij door één aanbieder alleen geen passend aanbod geleverd kan worden. De besprekingen in het netwerk worden geleid door een onafhankelijk voorzitter vanuit de regio Lekstroom.

### **Risicofactoren**

Factoren die de kans dat iemand hulp nodig heeft groter maakt.

**SAVE:** De gecertificeerde instelling en onderdeel van Samen Veilig Midden-Nederland. Op grond van de Jeugdwet mogen jeugdbeschermings- en jeugdreclasseringsmaatregelen alleen door een gecertificeerde instelling worden uitgevoerd.

### **Sociaal Team**

Gemeentelijk team dat verantwoordelijk is voor de toegang tot het sociaal domein, in het bijzonder Wmo en Jeugdhulp en beoordeelt welke aangewezen voorzieningen worden ingezet, passend bij de ondersteuningsbehoefte van de Jeugdige. In Nieuwegein betreft dit Geynwijs.

### **Sociale basis**

De sociale basis zien wij als universele preventie en is er voor alle jeugdigen en gezinnen. Denk bijvoorbeeld aan school, sportverenigingen, cultuurvoorzieningen, kerken en moskeeën en ontmoetingsplekken voor jeugdigen. Dit zijn voorzieningen die het normale leven en positieve ontwikkeling van jeugdigen bevorderen. Veel onderdelen van de sociale basis voor de jeugd vallen onder andere beleidsvelden, zoals ruimtelijk domein, openbaar domein en vrije tijd. Maar vanwege de directe relatie met het leven van jeugdigen en gezinnen zijn ze daarom van belang voor dit beleidskader.

### **Toekomstplan**

Een toekomstgerichte aanpak (plan) vanuit de visie: "we laten jongeren pas los als er een stabiele basis is" op de vijf pijlers (Big5) van volwassenheid: Dit plan wordt door de aanbieder opgesteld met elke jongere die bij hen in ondersteuning is, rond de leeftijd van 16,5 jaar en andere betrokken partners (zoals Geynwijs). Op basis van dit plan worden partners die nodig zijn om de doelen te bereiken in stelling gebracht. De verantwoordelijkheid van het te behalen resultaat eindigt niet bij het eigen aanbod.

### **Veerkracht**

Veerkracht is het vermogen om te herstellen van stress en tegenslag, zoals een nare gebeurtenis.

### **Verwijzer**

Wettelijk verwijzers zoals vastgelegd in de Jeugdwet die jeugdhulp mogen inzetten. Dit zijn gemandateerde professionals van Geynwijs, huisartsen, jeugdartsen, medisch specialisten, rechters en de Gecertificeerde instelling (jeugdbeschermers en jeugdreclasserders).

### **Voorliggend veld**

Het voorliggend veld bestaat uit alle voorzieningen waar jeugdigen en ouders zonder indicatie met hulpvragen terecht kunnen. Het richt zich ook op jeugdigen en ouders met een mogelijke

hulpvraag of die een hoger risico lopen op bepaalde problematiek. Denk bijvoorbeeld aan het jeugd- en jongerenwerk.

### **Voor- en vroegschoolse educatie (VVE)**

VVE is voor 2,5-6-jarige kinderen met een taalachterstand bedoeld. Het doel is om achterstand op school te voorkomen.

### **Voorliggend veld**

Vrij toegankelijke ondersteuning (algemene voorziening) waar jeugdigen en ouders zonder indicatie binnen de eigen gemeente gebruik van kunnen maken. Het betreft veelal door de gemeente gesubsidieerde voorzieningen.

### **Weerbaarheid**

Weerbaar zijn betekent dat je voor je eigen wensen, grenzen en behoeften kunt opkomen en daarbij rekening houdt met de wensen en grenzen van een ander.

### **Werkzame elementen**

Essentiële onderdelen van een interventie of programma die zorgen dat het werkt. Zonder deze onderdelen is het programma of interventie werkt niet of is minder effectief.

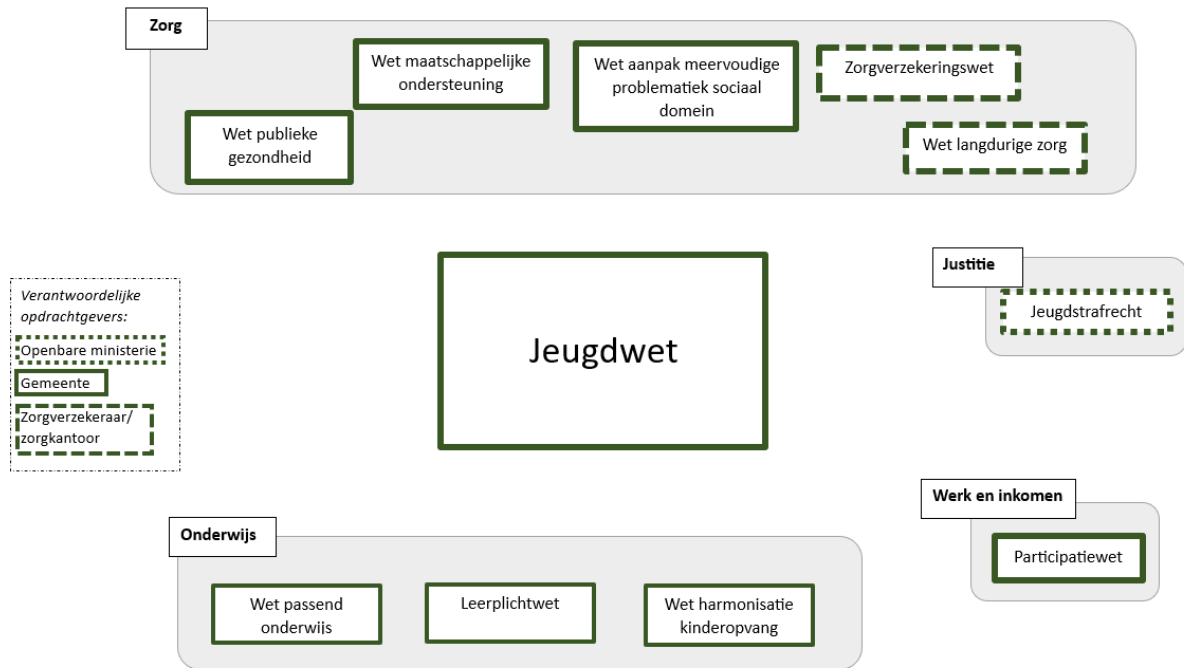
### **YEPH**

Samenwerkingsverband van Youké, Pluryn en 's Heeren Loo voor hoog specialistische zorg voor Kinderen en gezinnen uit vier Utrechtse Jeugdzorgregio's waaronder Regio Lekstroom. Het expertise team YEPH heeft vanuit de bovenregionale aanbesteding essentiële functies (gesloten jeugdzorg, driemilieusvoorziening en GGZ- opname) de opdracht om plaatsing binnen essentiële functies te voorkomen en uitstroom uit verblijf te versnellen.

### **Zelfredzaamheid**

In staat zijn tot het uitvoeren van de noodzakelijke algemene dagelijkse levensverrichtingen en het voeren van een gestructureerd huishouden. Dit is niet hetzelfde als zelfstandigheid, wat duidt op onafhankelijkheid. Zelfredzaamheid kan ook bereikt worden met hulp van anderen. Van zowel personen met als zonder beperkingen mag worden verwacht dat zij waar mogelijk hulp vragen en aanvaarden van naasten en derden. Iemand kan dus ondersteund worden bij het bereiken van meer zelfredzaamheid en het betreft geen statische situatie.

## Bijlage 2 Samenhang wettelijke kaders in het sociaal domein



## **Bijlage 3 Praktijkvoorbeelden toeleiding Geynwijs**

Aan de hand van drie casussen schetsen wij de toegevoegde waarde van casusregie door Geynwijs.

### **Casus 1: Direct beschikking afgeven op verzoek school?**

*Wordt er nu de juiste hulp ingezet?*

Dochter (10 jaar) S en vader hebben samen thuis regelmatig ruzie. S heeft op school verteld dat ze de laatste tijd veel ruzie heeft met haar vader en ze vaak moet koken. Op school heeft S de laatste 2 maanden vaker ruzie met haar vriendinnen en lijkt niet lekker in haar vel te zitten. School wil dit meisje ondersteunen en heeft een psychomotorische therapeut van jeugdhulpaanbieder X benaderd of zij iets voor dit meisje kunnen betekenen. School heeft goede ervaringen met deze jeugdhulpaanbieder. Jeugdhulpaanbieder heeft de casus aangehoord en kan zeker iets betekenen en op korte termijn starten. De doelen zijn dat S een betere band heeft met vader. En dat S haar emoties kan reguleren. School informeert vader en vader wil graag het beste voor zijn dochter. Vader gaat akkoord met deze hulpvorm.

School meldt de casus bij Geynwijs en de jeugdhulpaanbieder geeft aan dat zij snel kunnen starten. De jeugdhulpaanbieder vraagt of Geynwijs zo snel mogelijk een beschikking wil afgeven voor productcode X en voor zoveel sessies. School geeft aan dat zij moeilijk met vader in contact komen. Hij wil niet naar school komen om deze hulpverlening te bespreken.

*Werkwijze Geynwijs*

Na een huisbezoek (keukentafelgesprek) van Geynwijs bleek dat vader ernstig ziek was. Na veel doorvragen vertelde vader steeds kleine beetjes over zijn gezondheid.

De zorgtaken (zoals koken) wat hij altijd met liefde deed, lukte niet meer. Het kostte hem te veel energie. Hij wilde heel graag dat zijn dochter leerde koken (voor als hij er niet meer was). Zijn dochter wist niet dat haar vader ernstig ziek was. Vader had geen idee hoe en waar te beginnen om dit te vertellen aan zijn dochter. De band tussen hem en de moeder van S was nihil. Vader ging tijdens schooltijden veel naar het ziekenhuis. Bij thuiskomst was hij op en sliep hij op de bank.

Vanuit een integrale aanpak had vader huishoudelijk hulp nodig zodat het huis schoon en leefbaar bleef. Zowel dochter als vader hadden beiden hulp nodig zodat vader kon vertellen dat hij niet lang meer te leven had. En het meisje kreeg hulp voor het feit dat zij haar vader ging verliezen en mogelijk in de nabije toekomst bij haar moeder ging wonen.

### **Casus 2: Werken vanuit de bedoeling/eigen kracht**

*Is verlengen van de indicatie wel echt nodig?*

Een jeugdhulpaanbieder heeft de afgelopen 5 maanden opvoedondersteuning geboden aan een gezin en wil dit graag verlengen. De doelen zijn grotendeels behaald maar nog niet helemaal. Daarnaast hebben zij met ouders erover gehad om een vorm van ondersteuning thuis in te zetten. De jeugdhulpaanbieder heeft nog wel plek. Ouders vinden deze vorm van hulpverlening erg wenselijk omdat zij moeite hebben met het gedrag van hun dochter.

*Werkwijze Geynwijs*

Geynwijs gaat het gesprek hierover aan met de jeugdhulpaanbieder en ouders. Is ondersteuning thuis wel echt nodig? Zeker als je kijkt dat de doelen bijna behaald zijn en ouders enorm gegroeid zijn in hun rol als opvoeder. Wat is de reden dat deze intensieve hulpvorm/ interventie nodig is? Kind gaat ook 2 dagen naar een dagbehandeling groep.

### **Casus 3: Normaliseren in plaats van problematiseren**

Geynwijs wordt benaderd door een school. School geeft aan dat er op deze locatie veel leerlingen zijn die moeite hebben met gezag en regels waardoor er 'gedoe' ontstaat op school. School vraagt om budget voor een training voor deze leerlingen.

#### *Werkwijze Geynwijs*

Vanuit Geynwijs wordt er geopperd dat het hebben van moeite met gezag en/of regels ook vanuit een andere invalshoek aangepakt kan worden. Maak gebruik van bestaande partijen in het voorliggend veld, zoals Movactor en SportID. Zij kunnen bijvoorbeeld collectief aanbod doen zoals een sportevenement als voetballen, waarbij er scheidsrechters en spelregels zijn. Op deze wijze leren de leerlingen ook met gezag en regels omgaan. Zeker als het belang van gezag en regels met elkaar wordt besproken.

## **Bijlage 4 Doelen en activiteiten bekostigd uit Nationaal Programma Onderwijs (NPO)**

Zoals aangekaart in de raadsbrief 'monitoren en evaluatie NPO-projecten' heeft Nieuwegein een specifieke uitkering van het Rijk ontvangen om het onderwijs te helpen herstellen en ontwikkelen na Corona. In Nieuwegein is een plan van aanpak opgesteld met maatregelen ingedeeld in drie hoofdonderwerpen, te weten;

- *Versterken mentale weerbaarheid van jeugdigen en ouders*
- *Sneller de juiste hulp door verbeterde samenwerking tussen Geynwijs, onderwijs, voorliggend veld, jeugdhulp en kinderopvang*
- *(Gelijke) onderwijskansen*

Deze maatregelen zijn hieronder per hoofdonderwerp uitgewerkt.

### **Versterken van de mentale weerbaarheid van jeugdigen en hun ouders**

#### *Inzet preventieteam*

Dit is een activiteit die volgt uit het project 'jongeren in Coronatijd' waar partners hebben geconstateerd dat ze meer gebruik kunnen maken van elkaar. Door signalen te delen en in gezamenlijkheid en aanvullend op elkaar jeugdigen en ouders preventief te helpen.

Het team bestaande uit preventieve partners (JGZ, Movactor, Santé, Geynwijs en een zg. 2e schil zoals SportID en de biebliotheek) en de zorgcoördinatoren van de school verzamelt en deelt signalen van leerlingen en ontwikkelt hier een passend aanbod op. Dit is een van de initiatieven waarvan die werkzame elementen door onderzoeksbureau AEF worden geevalueerd.

#### *De vindbaarheid van activiteiten voor jongeren wordt vergroot, jongeren worden nadrukkelijker betrokken*

Een externe partij is ingehuurd op het gebied van jongerencommunicatie. Zij gaan het preventieteam ondersteunen met een communicatie- en participatiestrategie, en daarnaast ook breder professionals (zowel gemeentelijk als extern) trainen in het betrekken van jongeren en opzetten van co-creatie.

#### *Tijdelijk uitbreiden Movactor Jongerenwerk*

Inzet is gericht op frequentere aanwezigheid van jongerenwerkers op het voortgezet onderwijs en het ondersteunen van jongeren bij hun identiteitsontwikkeling via het ontplooiën van hun talenten en het daarmee versterken van hun mentale weerbaarheid. Hierdoor worden er ook meer ontmoetingsmogelijkheden gecreëerd voor jongeren en kunnen jongeren laagdrempelig in contact komen met preventief werkers zodat ze weten bij wie ze terecht kunnen wanneer ze een ondersteuningsvraag hebben.

#### *a. Tijdelijk uitbreiden groepstraining jeugd van Santé Partners*

Hierdoor kan Santé Partners tijdig en flexibel inspelen op de toegenomen vraag naar hun groepsaanbod en op acute ondersteuningsvragen bij jongeren en hun ouders.

#### *b. Tijdelijk extra inzet Jeugdgezondheidszorg (JGZ)*

Extra inzet van JGZ als reactie op signaal van JGZ dat er capaciteitsproblemen zijn door complexer wordende casuïstiek. Deze inzet is in eerste instantie gericht op wachtlijsten wegwerken. Hiervoor worden extra consulten ingezet voor groep 2 en 7 van de basisschool, en voor jongeren met problematisch ziekteverzuim uit het voortgezet onderwijs. Ook vindt er extra inzet plaats binnen het preventieteam en wordt de training M@ZI-methode ingezet voor de scholen in het voortgezet onderwijs die daarvoor belangstelling hebben.

*c. De ondersteuning aan ouders in echtscheiding wordt verbeterd*

Dit wordt gedaan door een regionaal loket echtscheidingen/ relatiedesk op te zetten, gebruikmakend van goede voorbeelden in andere regio's. En ook door een bijdrage te leveren aan een regionale 'kwartiermaker' gericht op integrale ondersteuning bij echtscheidingen.

**Sneller de juiste hulp door verbeterde samenwerking tussen Geynwijs, onderwijs, voorliggend veld, jeugdhulp en kinderopvang**

*a. Op een aantal scholen zet Geynwijs op School (GWOS) actief en preventief (zoveel mogelijk samen met gezinnen) in met lichte ondersteuning,*

GWOS lichte ondersteuning (GWOS LOS), gericht op de inzet van laagdrempelige en preventieve ondersteuning van enkelvoudige hulpvragen van leerlingen van deelnemende scholen, door een medewerker van Geynwijs. De lichte ondersteuning wordt nu aangeboden op alle 3 scholen in het voortgezet onderwijs en één school in het primair onderwijs.

*b. Aanscherping samenwerkingsrelatie en rollen Geynwijs en onderwijs.*

- Goede casusregie en afstemming
- Het (tijdig) afschalen van zorg
- Meer bekendheid geven aan de mogelijke vormen van ondersteuning vanuit GWOS aan de hand van een passende communicatiestrategie.

Verschillende acties zijn ondernomen, waaronder een ontwikkelde flyer over inzet van GWOS, en verbeterpunten en wensen in de samenwerking zijn bij de scholen opgehaald en krijgen een follow up. Er worden nog 2 flyers ontwikkeld: over de inzet van GWOS lichte ondersteuning, en over de inzet van GWOS binnen de kinderopvang

*c. Overgang naar primair onderwijs van kwetsbare kinderen verbeteren*

Het doel is om vroegtijdig passende ondersteuning en jeugdhulp te bieden vanuit gemeente en onderwijs. We experimenteren met breder aanbod in signalering en diagnose jonge kind in voorschoolse periode waar extra inzet wordt geacht voor passende ondersteuning en goede overgang naar het primair onderwijs in relatie tot problematiek.

*d. De deskundigheid van docenten op het primair en voortgezet onderwijs op het signaleren en handelen bij zorgsignalen met gebruik van de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling wordt bevorderd*

De deskundigheid wordt bevorderd door trainingen voor docenten over het signaleren/hanteren van de meldcode. Op elke school wordt één persoon opgeleid tot aandachtsfunctionaris kindermishandeling en huiselijk geweld. Daarnaast wordt de samenwerking tussen scholen/GWOS bij signalen van onveiligheid verbeterd.

*e. Regionaal thuiszitteraanpak ondersteunen*

Een bijdrage is geleverd aan een toekomstbestendige ondersteuning van thuiszitters in Lekstroom (thuiszittersteam/ samen met het samenwerkingsverband/ intensievere ondersteuning dan preventief).

*f. Ontwikkelen en inzet digitale ondersteuning voor jongeren/ouders*

Aanbod vanuit leefwereld jongere, lichte hulp waar mogelijk, één op één hulpverleningstijd verminderen (inspelen op arbeidsmarktproblematiek) en mogelijkheden als overbruggingszorg bij wachttijden. Dit wordt in eerste instantie gekoppeld aan de pilots vanuit GWOS zoals omschreven bij a.

**(Gelijke) onderwijskansen***a. Overgang van primair naar voortgezet onderwijs*

Gemeentelijke bijdrage aan verbetering van de (warme) overgang zodat leerlingen direct op de juiste plek starten en de overgang zo soepel mogelijk verloopt voor alle kinderen, inclusief coördinator die overgang opzet.

*b. Inzet JINC*

De organisatie JINC heeft een aanbod "bliksemstage" en "sollicitatietraining" in de laatste klassen van het primair onderwijs met een vervolg in het VMBO. Inzet wordt bewust in het gebied 'de Centrale As' van Nieuwegein gepleegd. We gaan onderzoeken hoe we het bredere aanbod van JINC kunnen aanwenden ten behoeve van deze leerlingen.



## Bijlage 5 Inkoop Jeugdhulp

### a. Regionale Inkoop Jeugdhulp Lekstroom

Met de in oktober 2021 vastgestelde inkoopstrategie willen Lekstroomgemeenten het transformatieproces binnen het sociale domein stimuleren met als uiteindelijk doel: hulp en ondersteuning bieden die het best past bij de inwoners binnen de Lekstroom, integraal, effectief en die de kosten beheersbaar houdt. De producten jeugdhulp zijn in verschillende onderdelen (segmenten) ingekocht om zo afdoende scherpste richting aanbieders geven wat wij in de transformatie van hun verwachten.

De onderdelen met beoogde resultaten zijn:

- **Gezinsvormen:** voorkomen van verblijf in een gezinsvorm of kortdurender plaatsen binnen meer gezinsachtige settings;
- **Ambulante jeugdhulp:** de basis rondom de jeugdige versterken vanuit de visie van normaliseren, meer werken met de gehele context van het gezin, en het vormgeven van integrale hulp.
- **Forensische Ambulante jeugdhulp:** tijdsige en passende forensische jeugdhulp bieden ter voorkoming van herhaling en ten behoeve van de maatschappelijke veiligheid. Dit segment is in samenwerking met de regio's Zuid Oost Utrecht en Gooi en Vechtstreek ingekocht;
- **Jeugdhulp in Onderwijstijd:** minder schooluitval doordat met jeugdhulp onderwijs kan worden gevolgd. Regulier waar het kan, specialistisch waar nodig, door onderwijs en zorg als continuüm in elkaar over te laten lopen;
- **Crisishulp:** aanvullen ontbrekend aanbod en (op termijn) naar integrale crisiszorg. Dit segment is in samenwerking met de regio Zuid Oost Utrecht ingekocht.

De inkoopstrategie is vertaald in de inkoopdocumenten. Per onderdeel zijn ontwikkelopgaven opgesteld. In alle producten zijn doel en kwaliteitseisen meer helder omschreven dan nu het geval is. Dit wordt gedaan om meer grip op de inzet van zorg te krijgen én om ook daadwerkelijk invloed te hebben op een ombuiging van de kosten in de Lekstroom. Ook worden de afspraken die we maken gedurende de looptijd van de contracten gemonitord en gestuurd vanuit het leveranciersmanagement.

#### *Gezinsvormen*

Wanneer alle mogelijke hulp thuis niet afdoende blijkt, de thuissituatie onstabiel blijft en/of te onveilig blijkt voor een kind om gezond en veilig op te kunnen groeien, dan is een tijdelijke (logeeropvang), gedeeltelijke (deeltijd pleegzorg), of langer durend verblijf in gezinsvormen niet altijd af te wenden. De voorkeur gaat dan uit naar een kleinschalige, gezinsgerichte woonvorm zodat een kind zo normaal mogelijk op kan groeien, zo mogelijk dicht bij de eigen omgeving/netwerk (zoals school, sportclub enz.).

Voor gezinsvormen is gekozen voor een taakgerichte bekostiging. Hiermee is de keuze gemaakt om als regio te sturen op de taak/opdracht/het 'WAT'; Daarmee bedoelen we: de visie/uitgangspunten, de beoogde doelen en resultaten, de wijze van bekostiging, de wijze van monitoring en sturing en de wijze van risicobeheersing. Het 'HOE' is daarmee aan de opdrachtnemer, dus hoe ze de taak en het bijbehorende resultaat volbrengen. Tijdens de opdracht wordt wél gestuurd op het behalen van de doelen en resultaten, volgens afspraken over monitoring en sturing. Samen structureel het goede gesprek voeren over resultaat is kern van het relatie- en contractmanagement en het leren en verbeteren.

Er is één opdrachtnemer (de Combinatie) verantwoordelijk voor de opdracht “voorkomen, verkorten en versterken van verblijf in een gezinsvorm zodat de meest passende en effectief mogelijke hulp geboden wordt”.

De afgesloten raamovereenkomst bevat twee deelopdrachten die onderdeel uitmaken van de raamovereenkomst:

- *Ontwikkelopdracht:* bied zo duurzaam en effectief mogelijk integrale zorg aan kwetsbare gezinnen waarvan kinderen (tijdelijk) verblijven in een gezinsachtige setting. De ontwikkelopdracht behelst:
  - a. Het daadwerkelijk bieden van verblijf in een gezinsvorm inclusief alle benodigde hulp tijdens verblijf.
  - b. Met het behalen van de ontwikkelopgaven een bijdrage leveren aan de transformatiedoelstelling.
- *Transformatieplan:* gericht op het tijdelijk geven van een ‘boost’ aan de uitvoering van de transformatiedoelstellingen.

*Ontwikkelopgaven overige segmenten*

### **Ambulante Jeugdhulp**

- Versterken van basis rondom het kind.
- Versterken van verbinding met preventie en informele hulp.
- Bereiken van een zekere mate van herstel of stabilisatie in functioneren en/of leren om te gaan met de problematiek.
- Werken met een toekomstgerichte visie richting volwassenheid.
- Inzetten van Evidence-based interventies.
- Voorkomen van lange wachttijden bij Sociaal Team en/of aanbieders.
- Integrale samenwerking en ondersteuning bij meervoudige problematiek tussen Sociaal Team, andere Verwijzers, aanbieders en systeem rondom het kind.

### **Jeugdhulp in Onderwijstijd**

*Regulier/gespecialiseerd onderwijs*

- Voorkomen van (de toename van) leerlingen die noodgedwongen thuis zitten
- Voorkomen van stapeling van zorg of onnodige inzet van individuele begeleiding
- Verminderen van het aantal vrijstellingen dat voor onderwijs wordt afgegeven en daar waar dit nog nodig is ervoor zorgen dat de ondersteuning zo passend mogelijk is
- Continueren, opstarten en ontwikkelen van een gezamenlijk aanbod (op speciaal onderwijs) van jeugdhulpaanbieders, onderwijsinstellingen en gemeenten waarbij zorg en onderwijs gecombineerd worden
- Versterken van samenwerking tussen jeugdige/gezin, sociaal team, leerplicht en andere belangrijke stakeholders

*Dagbesteding/dagbehandeling*

- Verminderen van het aantal kinderen dat gebruik maakt van gespecialiseerde dagbesteding
- Vergroten van het aantal kinderen die specialistische dagbesteding nodig hebben en onderwijs volgen
- Verkorten van de verblijfsduur en/of meer flexibele inzet van dagbehandeling
- Versterken van samenhang dagbesteding en onderwijs

### **Crisishulp**

Voorkomen van instroom. Door met voorliggende voorzieningen in de regio's en (reguliere) ambulante hulp in te zetten op het voorkomen van crisis. En door met ambulante crisishulp in te zetten op het voorkomen van crisisplaatsingen (uithuisplaatsingen).

### **Kwaliteit van crisiszorg verbeteren door:**

- Integraal en systeemgericht te werken. Crisiszorg is niet beperkt tot de jeugdige. De aanbieder dient ook met het gezin aan de slag te gaan en het netwerk daaromheen.
- Voldoende aanbod gelet op de doelgroep in de regio's. Er is voldoende capaciteit bij aanbieders; De crisiszorg start binnen afzienbare tijd, zodanig dat de verwijzer direct wordt ontlast. De crisiszorg heeft de intensiteit die nodig is.
- Heldere samenwerking tussen sociaal team en crisiszorgaanbieder. Door duidelijke afspraken op casusniveau over de inzet (intensiteit, uren, bereikbaarheid) en inhoud (wat wordt er gedaan door de crisiszorgaanbieder).
- Verbetering van doorstroom naar vervolgzorg. Gezamenlijke verantwoordelijkheid verwijzer en crisisaanbieder om aan de slag te gaan met het realiseren van tijdige uitstroom met duidelijke regie-afspraken. Hierbij is de crisisaanbieder wel afhankelijk van de capaciteit bij andere jeugdhulpaanbieders.
- Innovatieopgave: integrale crisisdienst. De Jeugd- en Opvoedhulp-crisis staat los van de jGGZ crisisdienst. Hierdoor komt het voor dat men bij de beoordeling van een crisis naar elkaar wijst en de jeugdige niet wordt geholpen. Daarom willen we met aanbieders en Veilig Thuis toewerken naar één integrale crisisdienst met daarin de verschillende expertises geborgd, waar de aanmeldingen voor crisishulp binnenkomen en worden beoordeeld (integrale triage), en waar met mandaat wordt bepaald welke aanbieder de crisishulp levert.

### **Forensisch ambulante jeugdhulp**

- Het zoveel mogelijk voorkomen van de inzet van forensische zorg, door forensische expertise aan de voorkant te benutten en vroeg signalering te verbeteren. Daartoe in samenwerking met de aanbieders hun consultfunctie beschikbaar stellen aan sociaal teams.
- Verbeteren van forensische kennis bij sociale teams. Daartoe zorgen dat forensische aanbieders hun kennis en expertise overdragen aan sociale teams.
- De gecontracteerde (forensische) aanbieders voelen zich gezamenlijk verantwoordelijk voor deze doelgroep. De forensische aanbieders werken daarom waar nodig samen met aanbieders in de overige segmenten, bijvoorbeeld om te zorgen voor behandeling van verslaving, voorkomen van uithuisplaatsing en vloeiende uitstroom uit of naar de forensische zorg.

#### *Eenduidige werkwijze ontwikkeld rond toeleiding, casusregie en afsluiting van geïndiceerde jeugdhulp*

Binnen de vijf gemeenten een eenduidige werkwijze ontwikkeld rond toeleiding, casusregie en afsluiting van geïndiceerde jeugdhulp. Dit wordt gedaan om meer grip op de inzet van zorg te krijgen én om ook daadwerkelijk invloed te hebben op een ombuiging van de kosten in de Lekstroom.

### **b. Bovenregionaal ingekochte hulp**

#### *Essentiële functies*

De specialistische zorg bij de Essentiële functies is bedoeld voor kinderen en jongeren in een zeer kwetsbare positie. Met 24-uurs behandeling moet de stabiliteit, veiligheid en positieve interactie tussen het kind en zijn of haar omgeving herstellen om zo 'het normale leven' weer op te pakken. Deze zorg is bovenregionaal ingekocht met vier Utrechtse regio's (16 gemeenten) vanwege het hoogspecialistische karakter van de zorg en om in gezamenlijkheid een beweging te maken naar het verbeteren van deze zorg: minder instroom, kleinere groepen om de kwaliteit van ondersteuning te verhogen, het leveren van zeer intensieve ambulante hulp erbij. Hiertoe

zijn 3 aanbieders in een samenwerking genaamd YEPH door 16 Utrechtse gemeenten gecontracteerd.

#### *Jeugdbescherming en Veilig Thuis*

Door de rechter kan een jeugdbeschermings- of jeugdreclasseringsmaatregel worden uitgesproken. In de Jeugdwet is opgenomen dat deze maatregelen alleen door een gecertificeerde instelling (GI) mag worden uitgevoerd. Daarnaast zijn in de Jeugdwet en Wmo 2015 bepalingen opgenomen over het inrichten van een Veilig Thuis-organisatie. Gelet op de specialisatie van taken van beide onderdelen werken we met 6 Utrechtse regio's samen om deze diensten in te kopen. Tot en met 2024 zijn de taken van de GI en Veilig Thuis ingekocht bij Samen Veilig Midden-Nederland (SVMN). In 2024 zal een nieuw aanbestedingstraject volgen, voorafgegaan door een evaluatie in 2023 van de huidige samenwerking tussen de 26 Utrechtse gemeenten onderling en met SVMN.